

NEMSKI ZDRAVNIKI na obravnavi v Nuerenbergu. Obtoženi so, da so ubili v nacijskih koncentracijskih kempah tisoče jetnikov.

Volja za spravo med našo in sov. diplomacijo

Molotov in Byrnes oba popustila. — Volja za zgraditev vzajemnih odnosov. — Ponehavanje Rusiji sovražne propagande v Zedinjenih državah

Opazovalci mednarodne politične arene trdijo, da je prišel preokret sovjetske zunanje politike po sestanku, ki se je vršil med sovjetskimi zunanjim ministrom Molotovom in državnim tajnikom Byrnesom dne 25. nov.

Ta sestanek je bil privaten in tajen. Vršil se je v trenutku, ko je napetost med Molotovom in Byrnesom radi pogajanj o sklenitvi mirovne pogodbe za Italijo in balkanske države bila na višku.

Kaj je privedlo do "sprave" med obema zastopnikoma dveh glavnih velesil, sovjetske Rusije in Zedinjenih držav?

Znano je, da je Molotov želel sestanek z Byrnesom, ki se je javno pritoževal, češ, da "gro" sovjetskim reprezentantom bolj za nagajanje kot za doseg sporazuma."

Clankarja Joseph in Stewart Alsop trdit, da je Byrnes izrazil dvom, da bi brezplodne debate mogle doseči kak sporazum. Prepričan je bil, da bo seja zunanjih ministrov polomijala. Skratka, Byrnes je postal pesimističen in črnogled.

Molotov ga je baje potolažil in mu dejal, da edino z odprto in javno debato se lahko doseže sporazum, kadar se slišijo vsi zvonovi. Dalje mu je očital, da Amerika ne posveča dovolj pomena težavam, ki jih imajo sovjetski predstavniki.

V ilustracijo je Molotov omenil obveznosti, ki jih ima sovjetska vlada napram Jugoslaviji glede pravične rešitve tržaškega vprašanja. Byrnes je baje odgovoril, da se take obveznosti ne bi smele izvršiti "brez posvetoovanja z ostalimi velesilami," narkar je bil opozorjen, da sta Amerika in Anglija vsekakor "obljubili" Italiji Trst tik pred italijansko kapitulacijo leta 1943.

Vsekakor je Byrnes trdovratno vztrajal pri svojem stališču glede Trsta, na drugi strani pa je Molotov stal odločno na svoji premisi.

Preokret v sovjetski zunanji politiki je prišel po Stalinovih izjavah, v katerih je naglasil, da bo Sovjetska unija še naprej delovala za doseg svetovnega mira na vsej črti.

Nihče ne more sovjetom očitati, da ogrožajo svetovni mir na mirovnih konferencah. Saj so predstavniki sovjetske Rusije popustili v več slučajih kot predstavniki zapadnih sil.

Že na pariški mirovni konferenci so dali več koncesij in so

ponujali kompromise, četudi je protisovjetska kampanja hotela prikazati ruske napore v napačni luči. Sestanek med Molotovom in Byrnesom je le uveril slednjega, da gre Rusiji za resničen mir.

Imperialistične sile so poskušale s politiko okovane pesti, z grožnjo atomske bombe in s politiko "get tough with Russia." Molotov se ni dal ustrahovati, narkar so sledile koncesije, podrobnosti o teh pa še niso znane.

Stalinova izjava o svetovnem miru je imela velik upliv. Od takrat je tudi dokaj ponehala hujškajoča propaganda proti Rusiji v ameriškem tisku in po radiju. Rusija ima spretno in izkušene državnike, ki so že marsikatega "diplomata" Byrnesovega tipa spravili v žakelj. Njegova glavna "svetovalec" Connally in Vandenberg, oba "uspešna" politikaša v domači politiki — prvi v Texasu in drugi v Michiganu — se razumeta na mednarodno politiko in zapletljive evropskih vprašanj toliko kot kunce na boben. Njima in Byrnesu je le zato, da "zaustavijo prodiranje komunizma."

Tej trojici seveda sekundira Bevin, četudi ne več tako glasno kot sprva v Parizu. V glavnem je boj med dvema sistemoma: med kapitalističnim imperializmom zapadnih sil in med kolektivizmom vzhodne Evrope.

Ta boj se sicer lahko "omili" s kompromisi in koncesijami, ni ga pa mogoče odstraniti.

Predsednik newyorške borze, ki je sedaj glavna na svetu, je nedavno pred zborom industri- alcev in veletrgovcev na jugu svaril kongresnike in senatorje, naj se v boju proti unijam ne preneglajo.

Če kdo — baš on ve, kaj govori, kadar svari svoje reakcionarne tovariše, naj bodo previdni.

Unije so v naši deželi razdvojene. Sploh nikjer na svetu bolj kakor pri nas. To je za "free enterprise" več kot koristno. Ampak ako se bi unije združile? In se ob enem odločile za svojo politično akcijo?

Magnat newyorške borze je svoje ljudi v bistvu takole podučil: Ako boste sprejeli ali htel sprejemati v novem kongresu protidelavske zakone, bo to ime-

lo posledice. Kakšne? Združenje unij v skupno zvezo bo ena; druga bo delavska politična akcija in tretja, končna, ko delavska vlada.

Kapitalist torej ve, kar bi moral vedeti vsak delavski voditelj!

On želi, da naj posedujoči sloj nadaljuje po gestu razdvajaj in vladaj! A če pa bo udaril s protidelavskimi zakoni, se bo uni je morale le po zakonu samoohrane združiti in ob enem spoznati resnico, da potrebujejo ne le industrialno temveč tudi politično moč.

V tej deželi je sedaj 15 do 16 milijonov strokovno organiziranih delavcev. Toda so razdeljeni v AFL, v CIO, v bratovščine železničarjev in v razne druge sa-

VATIKAN V BORBI ZA OHRANITEV ITALIJE POD SVOJIM VPLIVOM

Pij XII. je zelo v skrbah za bodočnost svoje cerkve. Ako izgubi vlado nad ljudstvom v Italiji, kaj potem? Minulo nedeljo so klerikalni prvaki nagnali pred katedralo sv. Petra v Rimu blizu dve sto tisoč ljudi, ki so vzklikali papežu, Kristusu kralju in proti "brezbožcem".

Udeležba sicer ni bila tolikšna kot je sklicateljski odbor pričakoval, a vendar, dve sto tisoč ljudi na masni manifestaciji v Rimu, ki nima več ko okrog milijon prebivalcev, je že nekaj.

V oporo klerikalizmu v Italiji so predvsem Zed. države in Velika Britanija. Predsednik Truman je poslal v Rim par tednov pred omenjeno manifestacijo svojega zastopnika Myrona Taylorja. Ob enem gre po vsi Italiji od dne do dne glas, da bo ljudstvo jedlo le, ako bo glasovalo proti socialistični in komunistični stranki.

Na poset v Zed. države pride v kratkem premier Alcide de Gasperi. On je voditelj klerikalne (krščansko-demokratske) stranke. Njegova misija je prošnja na našo vlado za sodelovanje, da se Italijo izvleče iz bede.

Z njim pride nekaj drugih osebnosti, večinoma vse iz njegovega tabora. Toda noben vodilni socialist ali komunist, čeprav so oboji zastopani v koalicijski vladi.

Socialistični vodja Pietro Nenni, ki je minister vna-njih zadev, ne bo prišel zato, ker ima v istem času socialistična stranka konvencijo.

Razlog je seveda drugačen. Nenni velja za levičarskega ekstremista in kot tak ne spada v washingtonsko družbo.

Alcide de Gasperi bo tu brzkone uspel, pogojno, da Italija ostane pod starim sistemom. Že sedaj ima njegova stranka skoro diktatorsko moč, vzlic temu, da so v vladi tudi socialisti in komunisti. Toda zavezniška zasedbena oblast upošteva zgolj njega ter njegovo stranko. In pa v Vatikan pošilja obiskovalce.

V oklicu za manifestacijo prošlo nedeljo je vati-kanska kamarila zahtevala od vlade, naj stori konec "protikatalošemu hujškanju v Italiji".

In res se je dogodilo, da je cenzura udarila po protiklerikalnem listu "Pollo" in urednik bo moral pred sodnika v zagovor radi svojega "nemoralnega" pisanja. Slični pritiski so bili storjeni tudi proti drugim antiklerikalnim listom. Vse to priča, da je Italija v težki krizi, toda ne v težji kot pa je Vatikan in njegov klerikalizem, ne samo v Italiji temveč vsepovsod.

Stassen obljubil protidelavski zakon če bo on izvoljen za predsednika USA.

Harold Stassen je veljal, ko je bil governor Minnesote, za progresivca in za Rooseveltove sorte internacionalca, ko je svet vzplamtel v drugi svetovni vojni. Da svoje prepričanje tudi dokaže, se je prostovoljno javil v našo bojno mornarico in dobil v nji precej visoko šaržo.

Po vrnitvi se je Stassen politiki znova posvetil. Bil je pristaša pokojnega Wendella Willkieja, s katerim je bil tudi osebni prijatelj. Willkie ga je vzpodbujal v ambicijo za predsedniško službo, katere je njemu vsled Rooseveltove popularnosti leta 1940 izpodletela.

V sredi decembra se je Stassen prijavil za predsedniškega kandidata na listi republikanske

stranke in med tem že otvoril svoj kampanjski urad v Washingtonu, D. C. Njegov kampanjski ravnatelj je ob enem Stassenovim prijateljem razglasil, da potrebuje za začetek najmanj pol milijona dolarjev. In jih bo tudi dobil.

Kajti Stassen je takoj v početku, ko je izrazil svojo željo postati predsednik, izjavil, da bo ena njegovih prvih brig spremiti takozvani Wagnerjev delavski zakon. Sedaj — tako tolmači Stassen, je v prid le unijam, dočim je napram delodajalcem pristranski. Zato naj se v bodoče to postavlo spremeni tako, da bo "enakopravna za unije in za delodajalce".

Ob enem je Stassen za odpra-

mostojne unije.

Na milijone delavcev pa je še neorganiziranih. Kajti samo v industriji je zaposlenih sedaj nad 50 milijonov delavcev. Torej jih je le tretjina v unijah.

Predsednik newyorške borze se boji tudi te tretjine, zato, ker je organizirana. In ako se združi v skupno zvezo in potem v politično stranko, je po njegovem mnenju "nevarnost", da dobimo delavsko vlado.

Škoda, da John L. Lewis, William Green ter Philip Murray ter razni drugi višji odborniki delavskih strokovnih organizacij ne zapopadejo tega. Namesto da agitirajo v vsakih volitvah za kapitalistične kandidate in potem pa moledujejo okrog njih, naj jim ostanejo "prijatelji", bi

Monopol svobodi tiska največja nevarnost

Zvezni senator Murray iz Montane se pripravlja v bodočem kongresu uvesti preiskavo glede ameriškega časopisja.

Pravi, da ne bo imela glede svobode tiska nič opravka, temveč le s pritožbami malih dnevnikov in tednikov, ki jih duše monopoli.

Značilno je, da si v tej deželi sploh kdo upa podrezati v krožek, ki je glavni ameriškega tiska. Kakega pol tuceta ljudi kontrolira 80 odstotkov cirkulacije vseh dnevnikov v tej deželi in isti finančni krožek kontrolira tudi vse velike revije (magazine), ki izhajajo v stotisoče in milijone izvodih.

Dnevniki v malih mestih so ali le podružne izdaje kakega velikega lista ali pa se morajo lastniki boriti za obstanek in končno propasti.

Vsi ti tedniki in dnevniki, ki apelirajo za zaščito na prihodnji kongres, spadajo istim strankam kakor magnati, ki kontrolirajo 80 odstotkov naklade dnevnega tiska, ampak ekonomsko pa so v škripih in žive "iz dneva v dan", ali "iz rok do ust".

Senator Murray ne bo s svojo preiskavo seveda nič dosegel. Brez nje mu je lahko znano, da je to dežela monopolov in da je časopisje last tiste skupine, ki kontrolira tudi zvezni kongres.

Mala skupina magnatov kontrolira tudi papirnice, ne samo veliko dnevno časopisje ter revije. In kontrolira tudi vse tri glavne novinske agencije.

Taka je torej "svoboda tiska" v tej deželi.

Taka je tudi v Angliji in sedanja angleška vlada si prizadeva monopolni tisk porušiti.

Najboljše je storila Čehoslovaska, ki je odredila, da privatniki sploh ne smejo izdajati listov. Dovoljeno jih je izdajati samo političnim strankam, unijam, združenjem in raznim drugim prizanim organizacijam.

Isto je v Jugoslaviji. Naš tisk pravi, da to ni svoboda tiska, češ, vse da kontrolira le država. Ampak kaj pa, ko en McCormick, Hearst in pet drugih njihovih tovarišev obvladuje skoro ves naš tisk, namreč tisk v tej deželi, nad katerim nima ljudstvo nobene besede?

vo masnega piketiranja, proti bojkotom in proti umešavanju delavcev v stavke, ako niso bili prej uposleni pri dotičnem podjetju.

V ostalem velja Stassen še vedno za progresivca Willkiejeve sorte, za liberalca v mednarodni politiki in za vse sorte tudi drugače dobrega človeka.

Dali bo v svojih ambicijah uspel, je dvomljivo, ker mu nasprotuje čikaški Col. Robert M. McCormick in razni drugi republikanci McCormickove barve.

Vseeno, delavske unije vedo, pri čem so, kar se Stassena tiče. On je za kolektivna pogajanja, toda proti učinkovitemu piketiranju. Je za unije, in ob enem pa proti zakonom, ki jih ščitijo.

Senatorka Taft iz Ohia in Ball iz Minnesote naj bosta torej po mnenju predsednika newyorške borze oprezna. Kajti bolje je za njun razred držati delavce v razdruženju in politični nevednosti kot pa jim odpirati oči.

Vzlic temu svarilo pa bo ena prvih stvari novega kongresa razmotrivanje o predlogih proti organiziranemu delavstvu.

KOMENTARJI

Zbira in presoja urednik

Anglija je poklicala svojega poslanika iz Španije in isto je storila Italija. Torej se priporočilo združenih narodov za te vrste pritisk na diktatorja Franca po malem le izpolnjuje.

Kralj Peter II. — namreč bil je kralj — je dobil dovoljenje za poset v Zed. države. To ne bo prvič, da pride sem. Zadnjič so ga v Washingtonu nadvse slovesno sprejeli in ga povabili tudi v kongresno zbornico, kjer je govoril poslanecem in senatorjem o svoji deželi in njeni borbi. Ampak tiste Jugoslavije, ki jo je on zastopal, pa več kakor v kneževini hazardnih igralnic.

V Monte Karlu je Petra strazilo sto deset uniformiranih vajakov in par ducatov detektivov. Tu ne bo imel tako paradne straže, a detektivov pa več kakor v filmskih igranj in v operah.

L. Preese v Scio, Ohio, je lastnik tovarne za lončevino. Upo-sluje nekaj nad 800 delavcev. K božičnim praznikom jim je dal \$750,000 bonusa in vrh tega jim je zvišal mezdo 20c na uro. Časopisi ga hvalijo, toda ne vsi. Kajti taka darila dražijo druge delodajalce, katerim te vrste bonusi niti na misel ne pridejo. Ampak kar je za delavce dobro premisliti je to, da ako je Mr. Preese lahko dal tri četrta milijona dolarjev svojim delavcem, koliko več bi lahko dali veliki industrialci, katerim kupiči do-

bičke ne samo osem sto pač pa do sto tisoč delavcev.

Leon Blum bo zmanjšal armada Francije na manj kot 800,000 mož. Ko to stori, bo armada Jugoslavije druga največja v Evropi. Prva je kajpada sovjetska. Jugoslovanska šteje sedaj okrog 800,000 mož. Je dobro izveščana, in kakor jo imenuje neki ameriški reporter, zelo "tough". Vsekakor je med njo ter med tisto, za katero je narod plačeval davke pred vojno, velika razlika.

Turška vlada se je vrgla nad levičarje. Prepovedala je socialistično stranko ter njene organizacije in lovi komuniste. Ves levičarski tisk je ustavljen. To pomeni, da postajajo odnosi med njo in Moskvo čedalje slabši. Za Turčijo in za mir na Balkanu in v Mali Aziji to ni dobro.

Vlada v Ankari se bi lahko spomnila, da so tudi mnoge druge vlade lovile komuniste in socialiste ter jih metale v ječo. A kolo časa se je zaobrnilo in v vladah so sedaj ljudje, ki so bili prej obtoženi "protidržavnih" nakan. To je največja sprememba v Evropi, ki je nastala po minuli vojni. Tudi Turčija bo še prišla na vrsto. In Grčija.

V Monakovu na Bavarskem je dal naš državni department zgraditi veliko radio postajo, s katere oddaja predavanja o Zedinjenih državah ter razne druge vesti o naši deželi in Sovjetsko unijo in v balkanske države. Temu lahko pravimo tudi propaganda. Moskva se nanjo dobro razume. Ampak vzlic temu so te vrste radio programi koristni, ker pomagajo seznanjati deželo z deželo brez sovražnih namer.

V Chicagu so se v par krajih dogodili precejšnji izgredi proti naseljevanju črncev v predelu belopoltnega prebivalstva. Toda (Konec na 5. strani.)

LETO SMO DOKONČALI, A Z DELOM PA JE TREBA NAPREJ

Sezone vožčil je konec. Dobre želje ostanejo. In prejeli smo jih mnogo. Vse so iskrene, kar nam jamči, da bo naše delo nadaljevano.

V tej številki je izkaz poslanih naročnin ("Agitatorji na delu") in na tretji strani kolona upravnice pod naslovom "Naše aktivnosti".

V tem letu smo vzorno sodelovali drug z drugim. Seveda so bile vmes tudi kake zamere, bilo je tu in tam tudi kaj kritiziranja, a v splošnem smo drug z drugim dobro izhajali.

Razmere nam niso bile v prilog. Slabe pošne zveze s starim krajem, pomanjkanje sotrudnikov, zmeda v delavskem gibanju — to in drugo je vzrok, da stvari ne tečejo tako gladko kakor bi mi radi.

V tem letu je preminul eden izmed najdelavnejših naših sodrugov, Joseph Snoy. Bolehal je dolgo in veliko pretrpel. Storil pa je v našem gibanju toliko kot le malokdo še poleg njega.

Na prosvetnem polju bo s časoma pod okriljem Prosvetne matice mogoče ustvariti več živahnosti, toda v ta namen apeliramo na naše kulturne delavce za več sodelovanja.

Eden izmed njih nam piše, da bi šlo — saj imamo sposobnih ljudi dovolj, toda kaj ko je toliko brezbržnosti! Pa morajo tisti, ki že vzdržujejo kar imamo, s seje na sejo, pisati, tekati od hiše do hiše in pritiskati na kljuko, da ne zamremo.

"Big" Toni Tomšič iz Kalifornije se je potožil, da je v listu preveč urednikovega gradiva dočim dopise zavrže. Želi, da naj imajo v bodoče dopisniki več razgiba v listu.

Tatok tudi bo. Stvari smo v glavnem uredili, da bo šlo delo tudi v uredništvu bolj gladko naprej.

Knjiga Prosvetne matice bo razposlana, oziroma je deloma že bila. Prepričani smo, da jo bodo čitatelji veseli.

Na društva naših podpornih organizacij pa apeliramo, da naj ostanejo v Prosvetni matici, in na tista, ki še niso, pa da pristopijo vanjo.

Družinski koledar za leto 1947 je po vsebini eden najboljših, kar smo jih izdali in izšlo jih je že lepo število letnikov. Glede drugega — prosimo, upoštevajte naša prejšnja pojasnila.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaje Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

VAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75 za četrti leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zaitz

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

4301 S. Lawndale Avenue

CHICAGO 23, ILL.

Telephone: ROCKWELL 2864

Stara povest; stare tragedije; nova zgodovina

Nič ni novega v ponavljanju božičnih in novoletnih voščil. V naši deželi so trgovine utržile več kot še kdaj prej. Neka prodajalna v New Yorku je imela v predprazniški sezoni več kot milijon dolarjev dohodkov vsak dan.

To ni malo niti v New Yorku.

V Chicagu je bilo enako, in prav tako križem te dežele.

Blagajniški departement zvezne vlade pravi, da so ljudje potrošili, oziroma izmenjali že nad četrtno vojnih bonдов. To označilo je bilo v oktobru. Od tedaj, bržkone, so jih izmenjali in potrošili še eno četrtno.

Vendar p v naši deželi velja povedati, da so v nji prazniki lahko res prazniki. Je jestvin in kuriva v izobilju. In dela je mnogo. Dobiš ga, ako ne dobrega, slabega pa prav lahko, ker ga je na kupe.

V Kanadi in v Latinski Ameriki tudi ni sile.

Pri nas, namreč v Zed. državah, so posekali pred božičem nad 17 milijonov smrek in smrečic, za božična drevesca, seveda.

V Parizu ni bilo ne drv, ne premoga.

Italija strada. In bivši ameriški izolacionisti — takozvani — tarnajo, da je v Nemčiji glad, prezebanje, obup in pa strah pred bodočnostjo. V takih razmerah misel na Miklavža nima pomena.

Sto in sto let si svet vošči vesel božič, srečno novo leto, mir ljudem na zemlji...

V dnevih po praznikih pa izdeluje atomske bombe, raketna letala, strupene pline, razstreliva in kaj še vse drugega si more izmisliti in karkoli še drugega uničujočega materiala si morejo iznajti kemiki in inženirji.

Mar je treba, da ljudje v Parizu prezebajo? In stradajo v Berlinu? In da so milijoni v Ukrajini, na Poljskem, pa tudi v Jugoslaviji še sedaj brez strehe?

Ampak — novo leto vendar prihaja...

Nov red — socializem...

Svet je prešel iz stare v novo zgodovino.

Leon Blum zgodovinska osebnost

Joseph Martinek je pred par leti v svojem predavanju v našem Centru dejal, da je preveč strank v eni državi lahko poguba za demokracijo v nji. Nedavno se je udeležil vseslovenskega kongresa v Beogradu in nato obiskal svojo rodno Čehoslovaško.

V tistem svojem razmotrivanju je izvajal, da bi na Češkem zadostovale dve, kvečjemu štiri stranke.

Jan Masaryk, ki je minister vnanjih zadev čehoslovaške republike, je minuli teden v Chicagu dejal, da je njegova država castala demokracija v smislu naše takozvane zapadne demokracije, to je, kot jo razumemo tu in na Angliškem.

Ampak je začela s socializacijo v velikem, torej se od nas razlikuje.

Strank ima mnogo, a dominirajo socialisti, Beneševi narodni socialisti in komunisti.

Masaryk je nestrancar. A ob enem veruje, da je razvoj v Čehoslovaški demokracičen, in pa da vodi v socializem. Ali, ako hočete to besedo boljše označiti, v demokracični kolektivizem.

Na Francoskem je drugače.

Imeli so v letu 1946 nad pol ducata različnih volitev in v nobenih se ni odločilo, kaj in kako.

Francoski politični sistem ne temelji na dveh ali treh strankah. Jih je na kupe.

In tako se Francija vsled take neodrejenosti ni mogla znajti nobenkrat po prvi svetovni vojni (razen ko je imela nekaj časa popularno ali ljudsko fronto) in se ne more sedaj.

Reakcionarji pripovedujejo, da bi jo le general Charles de Gaulle lahko rešil, drugi menijo, da bi jo on vrgel v fašizem in potem neizbežno ali v civilno ali pa v novo svetovno vojno.

Komunisti so sedaj na Francoskem najjačja stranka.

Na drugem mestu je stranka ljudskega republikanskega gibanja, čije glavni predstavnik je Bidault. Socialisti so na tretjem mestu. Za njimi je še cela vrsta drugih strank, ki so zastopane v parlamentu.

Demokracično pravilo je, da ima vladno v rokah tista stranka, ki je v večini. V Franciji to ni obveljalo.

Ně komunisti, ne krščanski demokrati niso mogli dobiti večine v zbornici, pa so oboji dali mandat za sestavo vlade staremu Leonu Blumu. Nalogo je prevzel, Pravijo, da ko je to storil, je bil zelo ginjen.

Pred minulo vojno je v parlamentu neki reakcionarni poslanec Bluma napadel z očitkom, da je židovskega pokolenja. Pristaše iste stranke je svojega tovariša zavrnil z ugotovitvijo, da je Blum francoski patriot. Vsa zbornica mu je ploskala.

Leon Blum je patriot bolj kot pa mednarodni socialist. In vzrok je, ker je Francija ena izmed najbolj bolnih držav v Evropi. Blum bi jo rad ozdravil kolikor največ mogoče brez bolečin.

V vladnih poslih Blum ni novinec. Bil je v kabinetih že prej. Tudi ječe so mu znane in bil je v nacijski koncentracijski kemp. Bil je v ljudski fronti s komunisti, ni pa hotel pristati v predlog za združenje z njimi v skupno stranko. Toda prej, ko slej, je zahteval, da ne gre v nobeno vladno, ako ne bodo komunisti v nji. Pa niso šli in niti ne nobena druga stranka. A komunisti in

ZIDOVSKO VPRAŠANJE V PALESTINI je za Anglijo in tudi za Zed. države eno izmed najvažnejših. Kajti Židje v Evropi so ob domove in hočejo kam, kjer se bi počutili "kakor doma". Toda njihova starodavna prestolnica — Jeruzalem, jim je odrečena, in ulice so zastražene ter omrežene, da se zabranjuje izgrede in pa zloboke akcije židovskih teroristov. Pač, zares čuden svet. Slika predstavlja angleške stražnike in detektive v Jeruzalemu, ter par ljudi, ki smejo na ceto v dovoljenih urah.

KATKA ZUPANČIČ:

IVERI

Petki so dan kovanja...

Med vprašanji, ki so meni — kakor vam — najčese prihajala na misel, je bilo tudi vprašanje: kako se je med slovenskim ljudstvom mogla zagledati bela garda. S silo? Najbrž ne — smo ugibali. Z grožnjami? Morda kak odstotek. S podkupovanjem? Tudi kak odstotek. Kajti v veliki sili se čut poštenosti rad omaje, ako je usidran le na zapovedih in prepovedih, na pa na vesti.

Vendar bi bila skupina vseh teh prisiljenecv, ustrahovancev in okoristnikov preneznatna, da bi se mogla kaj uveljaviti in za resno postavljati partizanom po robu. Torej je bilo treba seči po sredstvih, ki so bila bolj učinkovita, bolj donosna. In kaj je učinkovitejša od laži in varanja? In če prihaja laž in varanje iz ust, ki oznanjajo 'božjo resnico' — kako slepljivo, kako speljivo za preprostega, nevednega slovenskega človeka? Zlasti še v času in razmerah, v katerih se ni mogel znajti.

Tako smo ugibali, dokler ni bilo zanesljivih poročil, in so ugibanja nehala biti le ugibanja. Izčrpen odgovor na gornje vprašanje pa sem našla šele te dni v ljubljanskem 'Novem svetu' iz leta 1946. Mislim, da vam bo ugojeno, ako poberem nekaj objasnitev (iz: 'Slovenska duhovščina in Osvobodilna fronta'; spisal Metod Mikuž) in vam jih nanizam tukaj dobesedno.

'Ker je bila v nevarnosti 'vera', kakršno so oznanjali, ker so bili v nevarnosti tudi njeni oznanjevalci in njeni pristasi, so bile v večjih slovenskih vaseh osnovane vaške straže... V bistvu vojaške nevarnosti za partizane te straže niso pomenile. Bile so slabo oborožene, še slabše disciplinirane. Skodovala so le, v kolikor jih je okupator uporabljal pri svojih številnih hajkah in ofenzivah kot vodilce, predhodnice, zaščitnice, obveščevalce in navadne ovaduhe.

Veliko bolj kot vaške straže pa je zapeljevalo ljudi časopisje, in razumljivo, da najbolj tisto, katero so že leta in leta pospeševali in priporočali duhovniki. Od dnevnega časopisja so omembe

vredni predvsem Slovenec, Slovenski Dom in Domoljub...

Se bolj ogabno pa je bilo zlorabljanje nabožnega časopisja, Bogoljuba, Glasnika Srca Jezusovega, Cvetja, itd. Ker je slovenski vernik črpal svojo duhovno izobrazbo, uteho, 'razvedrilo iz tega časopisja, jih poznal in bil uverjen, da so pisani za njegovo dušno korist, je zloraba tega tiska prava satanska ideja, ki se je enako odločno obnesla tudi v časih mehiške in španske vojne. Laži v teh časopisih so slovenske vernike zelo begale in jim tudi odteževale vest...

Tako so duhovniki — organizatorji v žalostnih časih segli se po skrajnem sredstvu: na račun že poprej med narodom znanih in priljubljenih pobožnosti, zbrati ljudstvo v cerkvah in jih v govorih, spovednicah in s tiskom primerno — to se pravi neopaženo — pridobiti za svoje reakcionarne ideje. Poudarjam: glavni namen je bil ta, stranskih je bilo lahko več in med njimi morda res kateri izmed religioznih. Najprej so pričeli s poslušili pobožnostmi prvih petkov. (Podčrtavanje moje. K. Z.) Razumljivo, da so za to pobožnost pridobili lahko skoraj vse verne ljudi, kajti pobožnost sama se je ljudem zdelo dobra in koristna tako za poedinca kot za narod. Ker pa se more zlorabiti vsaka stvar, so ti duhovniki zlorabili tudi to. Zloraba je bila izpeljana zelo previdno in je potekla v glavnem tako-le: kot pripravo na pobožnost so uvedli pridige, katere je vsak pridigar dobil že natisnjene. Prvih devet tednov so bile te pridige zgolj religiozne značaja in niso mogli v njih zaslediti ničesar protinarodnega, pač pa so skozi in skozi dosledno poudarjale, da bo Bog prav gotovo storil čudež in tako napravil konec vojni.

Minilo je prvih devet petkov in čudeža ni bilo. Ljudje pa so se vsem govorom in pobožnostim polagoma privadili, zato je zadlo novo geslo: seveda ni bilo čudeža, premalo goreče ali premalo prav ste molili. Začnimo znova. In začeli so znova. A novi govori so polagoma že začeli kazati svoje prave obraze: ubiti je treba ljudem vsako upanje in

nado v uspeh in poštenost narodnega osvobodilnega gibanja. Medtem ko je bila v prvih pobožnostih še poudarjena misel, da Bog pošilja hudo, težke čase zaradi grehov slovenskega naroda, je bilo v poznejših že vedno bolj poudarjeno, da je vse zlo in hudo zaradi brezbožnosti slovenskega ljudstva, zaradi zločinov male skupine ljudi, ki si kričevno vzdeva naslov Osvobodilne fronte.

Na prižnicah so vsako nedeljo stali ognjeviti govorniki, ki so javno in brez vsakega sramu svojih velikih laži grmeli proti partizanom in vsakemu svobodoljubnemu človeku.

Popolnoma v srednjeveškem inkvizitorskem duhu pa so se vršile razne spokorne procesije, h katerim so — sedaj že ali pod pretno ovaduvstva ali s policijsko silo — zvlekli vsakega, kogar so dobili in je mogel še ali že hoditi. Zupniki so bosi nosili spokorne farne križe, ljudje so molili rožne vence, prepevali litanije in predvsem udarne pobožne pesmi (Kristus kralj, Kristus zmaga), vso procesijo pa so stražili italijanska vojska in belogardisti. Česa so prosili ali bolje, kaj so bili prisiljeni prositi Boga? Varstva pred partizani, pred partizansko smrtjo in ropanjem...

Taki so bili slovenski petki, prihodnjič pa o ameriških katoliških petkih tega leta.

Elektrizacija ameriških farm

Nad 52 odstotkov ameriških farm je oskrbljenih z elektriko, leta 1940 pa jih je bilo le nekaj nad 31 odstotkov. L. 1935 je imelo elektriko samo 11 odstotkov ameriških farm.

Ampak je vzlic velikemu napredku elektrifikacije podeželja samo 1.261.000 farm opremljenih z modernimi kopalnimi banyami.

AGITATORJI NA DELU

Poročilo za 4 tedne od 15. novembra do 13. decembra 1946.

John Krebel, Cleveland, O.	36
Josef Koršič, Detroit, Mich.	24
(4 nove)	
Anton Zornik, Herminie, Pa.	21
Joseph Oblak, Chicago, Ill.	10
Martin Judnich, Waukegan, Ill.	10
Frank Cvetan, Johnstown, Pa.	10
Frank Stih, Sheboygan, Wis.	10
Joseph Ovca, Springfield, Ill.	8
Frank Zaitz, Chicago, Ill.	8
Geo. Smrekar, W. Aliquippa, Pa.	8
Louis Malenšek, Pueblo, Colo.	6
Ant. Jankovich, Cleveland, O.	6
Anna Klarich, Detroit, Mich.	4
Joseph Jež, Warren, O.	4
(2 novi)	
Anton Shular, Arma, Kansas	4
Louis Barborich, Milwaukee, Wis.	4
(2 novi)	
Leo Zevnik La Salle, Ill.	4
J. Kosin, Girard, O.	4
(2 novi)	
Felix Strumbel, Cleveland, O.	2
(novi)	
Mary Potocnik, Cumberland, Wash.	2
(novi)	
Jacob Lipovšek, Neelyville, Mo.	2
(novi)	
Matt Videgar, Chicago, Ill.	2
Frank Remitz, Rock Springs, Wyo.	2
Angela Zaitz, Chicago, Ill.	2
Frank Udovich, Chicago, Ill.	2
John Turk, Chicago, Ill.	2
Kati Jurman, Cleveland, O.	1
(nova)	
Skupaj 197.	

(Prejšnji izkaz (4 tedne) 261 naročnin.)

Tudi če izgubite vse drugo, izkušnje ti ostanejo.

DR. METOD MIKUŽ: IZ ŽIVLJENJA DUHOVŠČINE IN CERKVE NA SLOVENSKEM

(Nadaljevanje.)

Štiri stvari so v Titovi Jugoslaviji radi katerih je slovenska tu- in inozemska duhovščina zagnala velik krik in vik. In to so: ločitev cerkve od države, civilni zakon, ločitev šole od cerkve in agrarna reforma.

Vsakemu je znano in jasno, da je vsaka moderna država, ki se je kakorkoli že otresla klerofašističnih težej in manir, izvedla prepotrebno ločitev cerkve od države. Moderne države stoji na povsem zdravem stališču, ko smatrajo cerkev, dokler se izkazuje kot neškodljiva interesom države, za družbo, ki lahko obstaja z vso svojo organizacijo in naukom, za nekaj privatnega, to se pravi, da cerkev nima nobene pravice ne dolžnosti vtikati se v državne zadeve in obratno tudi ne država v cerkvene. Države so se pravilno zavedale, da bo s tem enkrat za vselej odpravljen ves škodljivi vpliv klerikalizma, ki je stavil ovire napredku kjer jih je le mogel in znal. S tem seveda pa ni bila zadovoljna duhovščina, ki je izprevidela, da s tem izgublja svojo monopolistično vlogo nad javnim in državnim življenjem slovenskega naroda in zato je v svojem brezmočnem srdu razkričala v svet, da se v Jugoslaviji preganja duhovščina in da se prepoveduje in preperečuje bogoslužje. No, kako je s preganjanjem duhovščine, smo že videli, ali če še enkrat povda-

zakon tudi po predpisih svoje vere.

Vprašanje verouka. Nadvse razumljivo je in iz kratkega orisa zadržanja slovenske duhovščine tudi vsakemu jasno, da je država zelo previdna, komu naj izroči vzgojo svoje mladine. Kot prava demokracična država je pravilno določila, naj se verouk poučuje v šolah kot neobhoden predmet, dovoljenje za poučevanje pa daje le tistemu duhovniku, o katerem je saj kolikor toliko prepričana, da mladino ne bo kvaril. Prebriske skušnje je namreč doživel slovenski narod prav z mladino, ki so jo vzgajali klerofašistični duhovniki!! Nezaupanje do sedanje duhovščine torej ne izvira iz države same vsled neke sovražnosti ali nerazpoloženja do duhovščine, kot smo videli, iz izdajalskega in nenarodnega zadržanja celokupne slovenske duhovščine. Ali povedano drugače: Nobenega vprašanja bi ne bilo, kdo naj uči verouk po šolah, če bi se vsi duhovniki s škofom na čelu borili za svobodo svojega naroda in če bi ne bili izdajalci.

Agrarna reforma je bila med delovnim ljudstvom sprejeta z velikim odobravanjem, ne pa seveda med duhovščino. Čeprav je vsaka cerkvena zemlja po kanonskih določilih v prvi vrsti zato, da krije cerkvene potrebe, nato, da se iz nje izdružuje duhovnik in v tretji vrsti, da podpira reževe in karitative (dobrodne) ustanove, se je na Slovenskem že zdavnaj pozabljalo in pozabilo na prvo in tretjo strogo obvezno cerkveno določilo. Zato je duhovščina po izvedbi agrarne reforme edina zaupila in začela veliko, povsem ne-duhovniško gonjo: ljudi, ki so dobili cerkveni svet, so strašili z božjimi in cerkvenimi kaznimi, odrekli so jim spovedno odvezo in tako dalje. Klasičen primer, kako je propadel pravi smisel cerkvene zemlje in njene imovine je pri nas n. pr. cistercijski samostan v Stični, ki je, mesto da bi po svojih redovnih pravilih iz bogatih zemeljskih dohodkov podpiral veliko revščino svoje okolice, rajši ustanovil TOVARNO SALAM, KLOBAS IN SIRA in tako mesto dobrodnele cerkvene ustanove rajši postal kapitalistični veleobrat.

V Titovi Jugoslaviji, v Titovi Sloveniji je torej red in ne revolucija, ne pobiranje nedolžnih ljudi, ne preganjanje duhovnikov, ne vere, ne bogoslužja. Sicer pa smo jugoslovanski narodi z veseljem sprejeli prijateljsko pogodbo z bratsko čehoslovaško državo, zato je tistemu, ki morda še dvomi, potrebno samoto, da naj pride sam in pogleda. Videl in spoznal bo, da je pri nas resnična demokracija, zato tudi prava in iskrena svoboda vere in vesti.

SANS.

Kadar se spomnite svojcev v starem kraju, pošljite jim lanske in pa letošnji Ameriški družinski koledar! Stane letošnji \$1.65, lanske \$1.50. Pošljite nam naslov in vsoto, drugo izvršimo mi.

Znanost je pot, na kateri iščemo relativno resnico s pomočjo objektivnih zakonov.

Tole mi ne gre v glavo?

Cemu so "zapadne demokracije" tako navdušene preiskovati razmere v balkanskih deželah, ne pa n. pr. v Južni Afriki, v Indiji, Egiptu, Palestini itd., to mi nikakor ne gre v glavo!

PRIPOVEDNI DEL

BOGOMIR MAGAJNA:

PRAM IN SIVEC

(Nadaljevanje.)

Prisluhnul sem in zazdelo se mi je, da slišim daleč daleč tisto čudno škrebetanje tankov. Vedno bolj gotovo se mi je zdelo, da jih slišim, a molčal sem, boječ se, da bi ne nastal preplah. Joj, koliko tankov je šlo naslednje dni po tej cesti!

Tudi Franc je zaslišal tanke, a ni rekel nič, le urneje je začel poganjati konje. Prav po tem sem spoznal, da sliši tanke tudi on. Dospeli smo v Babno polje in krenili s ceste skozi vas na desno.

S spoštovanjem sem gledal to znamenito na pol požgano vas, kjer so Italijani postreljali razne nekaj starcev vse odrasle moške in jih le nekaj odgnali tja na Rab v trpljenje, hujše od smrti. Ob koncu vasi je Franc ustavil voz, pristopil k meni in mi ves zaskrbljen rekel, da bo treba nakrmiti konja, ker sicer ne bosta kos težkim klancem, ki nas čakajo na poti v gorovje. Pristal sem. Franc je šel k neki šupi ukrast seno in ga položil pred konja. "Koliko časa, Franc?" — "Vsaj eno uro."

Irena se je zbudila, a je še v polsnu ovila roki okrog mojega vratu, kot bi hotela spat naprej. Vendar sem jo čisto prebudil. Bolje je, da je budna, če se ne nadoma kaj pripeti. Hotel sem ji ponuditi nekaj jedi, pa je Vojko zamrmral: "Stedi s hrano, bližajo se težki dnevi." — Saj res, čisto sem pozabil povedati, da se nam je na Knežjih njivah zopet pridružil medicenec Vojko, ki se je srečno umaknil z Blok, še pravočasno dospel na Knežjo njivo in tam zlezal na voz. "Le daj ji, no, nekaj kruha, saj ne mislim tako resno," je nadaljeval Vojko in se nasmešnil. "Pri partizanih je treba žreti, dokler imaš, potem pa že nekako." — Vsi smo segli po jedi in zvečili počasi ter prisluškovali pazljivo. Zdal se je tisti tanki slišali čisto razločno, a Franc je rekel: "Taka stvar se sliši zelo daleč. Zdi se mi, da so še onkraj Prezida."

Začelo se je svetlikati in vas je vedno bolj razločno kazala svojo strašno revščino. Črni ožgani zidovi, dihi po smrti, dihi po bedi. In vendar je ta vas bila vedno pripravljena pomagati partizanom in si pritrpati poslednji grizljaj za njihove ranjence. S culami so hodile žene beračit daleč daleč in potem delile ranjencem, čeprav nihče več ni od njih kaj zahteval.

Vse je bilo dobro in plemenito v tisti vasi, celo župnik. V tej vasi se ti ni bilo treba bati izdajstva. Tu so živeli ljudje zlatih nepokvarjenih src, navajeni večne borbe z nemilostno prirodo, s katero so se borili za borni živež. Dosti pozneje sem stopil v to ali ono izmed teh hiš in glej, ženskam je bilo težko, ker so mi kot zdravniku lahko postregle samo z žganci, češ, da

mleka ni več pa so se mi tisti žganci zdeli kot rajska jed, dasi ali morda ravno zato, ker so se jih držale solze. Marsikje drugod so mi kot pred beračem zaprli vrata, a kaj takega bi v Babnem polju ne bilo mogoče. Star sem bil tedaj devet in trideset let, a so mi mamice rekly: "Moj mladi" in se pri tem nasmešile, kot bi bil njihov sin. Ta vas je bila tisti dan že zasedena po Nemcih.

Ceprav niso konji pojedli še vsega kupa in ni še minila cela ura, je Franc že ukazal, naj se pripravimo za odhod. Samo po sebi umevno je bilo, da bo treba iti zdaj peš. Le nekaj ranjencev je smelo ostati na vozu. Začela se je nato tista dolga pot navzgor, ki jo poznajo samo domačini in volkovi.

Navzgor in navzgor kot brez konca in kraja. V mirnem času bi se zdelo krajša. Treba je bilo priti tja pod kupolo Snežnika v višino tisoč metrov nad morjem. Treba je bilo vsem porivati voz čez Županov laz po strmini navzgor. A poprej smo razložili prtijago. Ko smo prignali voz nad Županov laz, se je skazalo, da ga ne bo mogoče spraviti naprej, in smo ga skrili v grmovje.

Potem je bilo treba spraviti ranjence in prtijago še dobro uro po strminah in globelih naprej. To pot je bilo treba napraviti ta dan štirikrat. Potem, že blizu večera, mi je bilo od kolektiva ukazano, naj se vrnemo do Županovega laza in za seboj skrbno zabrisemo vse sledove, ki smo jih napravili. Nemci so že prihajali v Babno polje in je bilo zelo verjetno, da bo del čet krenil za nami navzgor. Sel sem in potem več ur brisal sledove. Vsako stopinjo je bilo treba zabrisati ali jo pokriti z rumenim listjem. O kako blizu tiste steze so potem prihajali Nemci. Neskončno osamljenega sem se počutil tedaj, ko da sem na vsej zemeljski obli sam. Čisto blizu taborišča sem se potem v noči zgubil in ko sem bil že prepričan, da bom zopet sam prenočil, sem naenkrat naletel na taborišče.

Bolnica? To je bila tista krasna bolnica ali katera od bolnic, ki smo jih pozneje postavili po tistih krajih na Snežniku. Bila je vrsta pristreškov, spredaj široko odprtih, na pol strohnelih, pod njimi vse polno vlage, blata, smradu, kupi cunj, brez kake posteljnine. Na srečo smo prinesli s seboj precej odevi. Zdal se je sem videl, kako je bilo prav, da sem zdravstveni dom v Starem trgu oplenil zdravil. Ta zdravila so bila sedaj edina, ki smo jih imeli. In nekaj malega hrane. Voda? V bližini nekake je bila mlaka z rumeno umazano kalno vodo. Studenec? Dva kilometra daleč. Najbrž ga bodo zasedli Nemci.

"Čez nekaj dni pridejo terenstregle samo z žganci, češ, da

kel Franc. Dotlej bodo kuhale Bidovčeva in Irena. Treba je silno štediti s hrano. Če bodo Nemci dalj časa v okolici, bomo "pokrepali" od gladi. Sicer imamo še oba konja. Če bosta rezgatala, ju bo treba kaj kmalu ubiti. Popolna tišina. Govoriti smemo samo šepetaje. Kuriti samo ponoči v posebni uti. Letala bodo vedno nad nami. Kuriti se ne sme s plamenom in ko bo treba, bomo nad žerjavico držali odeje. Drva naj pripravljata oba zdravnik (Vojko je tako naenkrat diplomiral) in pa bolničarke in bolničar — podnevi in ponoči. On, Franc, in pa Ljotze bosta prežala po okolici za Nemci. Trije strelci, drug za drugim so znak za hitri umik. Seveda bosta na vsak način poskušala raje osebo obvestiti, da bi ne bilo panike. Samo panike nikar! Vse se bo dobro izteklo. Spodaj v Leskovi dolini grmi sicer kot sto hudičev, ampak tega se nam ni bati. Je sicer to tik pod nami, a tam je Daki in dokler je tam Daki, se ni treba bati niti hudiča. Ali ni tako? Tako je! Ne sekati s sekuro lesa — to se sliši zelo daleč, niti ne lomiti vej na kolenu! Prinesli smo žago s seboj. Zaga se ne sliši daleč. Za vodo se ni treba bati preveč, saj bo itak vsak hip snežilo. Ne se slati! Tudi je bolje, da spimo obuti. Puško vedno pri sebi! Prej ali slej pride kaka brigada blizu nas in bomo dobili vesti. Ranjencev je najbrž precej. Gorje, če pripeljeta koga z nezavezanimi očmi, pa naj bo magari sam komandant. Tako je! Izčistili smo ležišča. Nekatere cunje so bile še okrvavljene od ranjencev, ki so ležali v tej bolnici poleti. Cunj smo skrbno zbrali. Prej ali slej utegne koristiti tudi taka stvar. Po tleh smo nanosili "blazine partizanov", smrekovih vej, ki imajo to prednost, da jih ni treba prati, in jih pregrnili z odejami. Na vsakega sta bili določeni dve odeji. Kmalu se je izkazalo, da jih bo premalo. Morala bosta spati torej po dva tesno skupaj in, če bo treba, še eden zgoraj vmes. Tako lahko prihranimo nekaj odevi za druge in obenem se greje telo ob telesu. Neugodno je samo to, da ne smeš ponoči vstati, ako te prime na blato.

(Dolge prihodnjice.)

Tudi tobak je važno vprašanje

V Bolgariji je beseda "tobak" posebnega pomena. Tiče se ne samo narodne ekonomije temveč tudi odnošajev z drugimi deželami, predvsem z Grčijo.

Grčija namreč zahteva predvsem tisti predel Bolgarije, ki je za pridelovanje tobaka najrodovitnejši.

Ker se Grčija s takimi zahtevami toliko bavi, jih v Bolgariji označujejo enostavno s "tobak".

Časniška agencija ONA piše iz Zofije (Bolgarije) o tem med drugim sledeče:

Ko so nacisti lomastili skozi Evropo in prišli na Bolgarsko, je bila njihova prva skrb, da so postavili svoje straže pred vrati vseh tobačnic, sušilnic in celo na tobačna polja. Predeli Bolgarije, na katerih uspeva tobak, niso posebno obširni — komaj desetina dežele, toda njihova važnost je velikanska. Leže pa natančno tam, kjer Grki zahtevajo svoje obmejne pridobitve. Grčija sama ima ob Egejskem morju in v Traciji izvrstna tobačna polja. Ako bi ji uspelo pridobiti še sedanje bolgarske predele, bi Grčija v tem pogledu dobila v roke monopol, ki bi ji omogočil kontrolo nad svetovnim trgom za ta prav posebno aromatični in edinstveni tobačni pridelek.

Dolgotrajna in huda suša, ki je letos zadela Bolgarijo, je omejila njeno izvozno trgovino na dvojne predmete — na rožno olje in tobak. Vsega drugega pa deželi primanjkuje. Tobak je bil sploh najvažnejši vir dohodka iz inozemstva.

Ker so potrebe dežele po industrijskih proizvodih skoro neverjetno visoke, je razumljivo, da narod in vlada pričakuje ta napetostjo odločitve glede mirovne pogodbe, ki bo odločala med drugim tudi o tem, ali bo Bolgarija zdravo narodno gospodarstvo ali ne.

Kupujte Victory bond!

DOGODILO SE JE, da so v minulih tednih v nekaterih krajih zastavljali tudi učitelji in učiteljice. Pred leti si bi takih stavk ne bilo mogoče predstavljati, ker se bi zdele učiteljem samim pod čast primerjati se navadnemu proletariatu. Gornje je slika iz St. Paula, Minn., kjer so učenci pomagali stavkujočim učiteljem opozarjati na njihove zahteve. In mimogrede so si na piketiranju postregli s kavo.

NAŠE AKTIVNOSTI

Zbira ANNE BENIGER

Zastopniki Anton Zornik iz Herminie, Pa., Leo Zevnik (La Salle, Ill.), Louis Barborich (Milwaukee), in John Krebel iz Clevelanda so poslali večja števila naročin na list, slednji (Krebel) pa tudi \$3 v tiskovni sklad. \$1 je prispevala Mary Peterlin in \$2 Frank Silc. (Seznam vseh drugih agitatorjev na delu je v tej številki.)

Mary Tomšič v Walsenburgu, Colo., je obnovila naročnino in ob enem piše: "Proletarec se mi dopade, najbolj pa v njemu kolona Katke Zupančičeve. Da bi le še dolgo ostala sodelnica tega lista. Pred leti sta pisala v našo listo tudi Ana Krasna in Ivan Jontez. Škoda, ker sta se umaknila." (Pojasnilo urednika: Ivan Jontez v Proletarcu še piše, a ne pod svojim imenom. Ana P. Krasna pa je bila med vojno v vladni službi, potem pa prevzela uredništvo pri Glasu Naroda v New Yorku.)

Tik za naročnino, ki smo jo prejeli od Mary Tomšičeve, smo dobili pismo Anne P. Krasne iz New Yorka, ki pravi: "Prilagamo letoletno naročnino na Proletarca, ker mi bo ista kmalu potekla. Navadno me je treba opozoriti, ker sem pač več vedno pre zaposlena s stoterimi posli, toda to pot sem pa le napravila izjemo."

In potem je tu Mary Dernach iz Martins Ferryja, Ohio. Je že dolgo aktivna v delavskih vrstah. Ponovila je naročnino, češ, ker vidi, da ji bo kmalu potekla. In voščil nam vsem vesele praznike in enako drugim naročnikom.

Anton Gorenz iz Springfielda, Ill., je poslal tri naročnine. Felix Strumbel iz Clevelanda je poslal naročnino, ki mu jo je izročil Matt Kern in vrh tega je (Kern) prispeval tudi \$2 v tiskovni sklad.

Mrs. Mary Stroy iz Indianapolis, Ind., je obnovila naročnino in prispevala \$1 v tiskovni sklad.

Frank Volkar (Maple Heights, O.), je poslal naročnino za A. Turka. Slednji je ob enem prispeval tudi \$0c v tiskovni sklad in Volkar pa enako vsoto.

Louis Malenšek, Pueblo, Colo., je poslal dve naročnini, prispeval v tiskovni sklad in naročil 50 izvodov koledarja.

Dalje so se oglašili z naročili in obnovitvami Joseph Pershin, Rock Springs, Wyo.; Anna Sugar, Helper, Utah; A. Dolinar, Mt. Harris, Colo.

Louis Karish, North Braddock, Pa., je poslal \$1 v tiskovni sklad.

Andy Krvina, Girard, O., je

Dr. John J. Zavertnik

PHYSICIAN AND SURGEON

3724 WEST 26th STREET

Tel. Crawford 2312

OFFICE HOURS:

1:30 to 4 P. M.

(Except Wed., Sat. and Sun.)

6:30 to 8:30 P. M.

(Except Wed., Sat. and Sun.)

Res. 2219 So. Ridgeway Ave.

Tel. Crawford 8446

If no answer — Call

Austin 5700

sline, ko prihaja ta glas v resnici na dan.

V največji slovenski naselbini v Clevelandu je prišel pred leti z akcijo za ustanovitev Slovenskega narodnega muzeja Erazem Gorshe, in sicer pod okriljem Slovenskega narodnega doma na St. Clair ave. Ta zaslužen mož ne zasluži samo časti, pač pa podpore in sodelovanja pri tem velikem narodnem delu.

Pred leti, ko se je vršil Slovenski kongres v Clevelandu, sem bil povabljen na sejo Slovenskega narodnega doma. Tam sem vprašal po nekaterih predmetih, ki sem jih poslal muzeju (mnogo predmetov imam še pripravljenih za odposiljatev). Tam so me tudi pokarali, češ, zakaj ni sem prišel na odpritev muzeja. Tega nisem zato storil, ker sem bil naveličan potovanja. Slovenski narodni dom je bil namreč pripravljen plačati vozne stroške, če bi prišel na otvoritev muzeja. Dovolj o sebi.

Naše Clevelandčane bi prosil, da bi dali primerno službo Erazmu Gorshetu, če bi bilo mogoče v Slovenskem narodnem domu, kajti mož je izvršil ogromnega dela na narodnem in izobraževalnem polju. Delal bo tudi v bodoče, ali s samim zastojanskim delom ni jela! Kot nihče, tako tudi narodno zavedeni mož Erazem Gorshe ne more živeti od zraka.

Zaeno apeliram na vsa slovenska, hrvatska in slovanska društva vobče, da bi kaj prispevala za muzej. Muzej ni pomemben samo za Slovence, ampak za Slované v splošnem. Jaz imam še veliko zgodovinskih predmetov, ki jih bom poslal Slovenskemu narodnemu muzeju v Clevelandu.

Občudujem delo, ki ga upravlja Erazem Gorshe. Kot mnogoletni zbiratelj zgodovinskih predmetov, so mi dobro znane vse težave v zvezi s tem delom in namesto priznanja, človek žanje zaničevanje vsak od nekaterih strani. Vzlic temu pa so se našli rodoljubi in mi pomagali, da sem razne zgodovinske predmete, ki sem jih imel spravljene pri znanjih po vseh Združenih državah, končno skupaj spravil v Duluth.

Na koncu pa še enkrat apeliram, pomagajte Slovenskemu narodnemu muzeju v Clevelandu!

Matija Pogorelec.

Iz urada "Big" Tonija

(Slededi dopis je poslal Anton Tomšič po zračni pošti 11. dec. Vzel je sedem dni, predno smo ga prejeli. To mu je pojasnila upravnica Anne Beniger v posebnem pismu. Tu le poudarjamo, da je dospelo veliko prepozno za priobitev v prejšnji številki.)

Oakland, Calif. — Vsako leto imam zadnji četrtlet v novembru zalvalni dan. Na ta dan je naša dolžnost zahvaliti se za vse dobrote, prejete tekom leta. Prirejajo se domače gostije, ljudje si napijajo na zdravje in tako dalje in veselje traja do utrujenosti. Potem se ta naš svet čez noč nekoliko naspi in gre zjutraj "skrokan" na delo.

Na Zahvalni dan mora biti na mizi puran. Zraven mora biti kajne tudi veliko prikuh. Vse to je bilo seveda treba drago plačati, potem pa se še zahvaljevati zraven, kot da smo vse to zastojali dobili. Kakor da bi nam padla mana iz nebes.

Moja žena in jaz — pravim ji mama — sva bila povabljeni na obed k sinu v San Franciscu. Imel je 20 funtov težkega purana. Plačal ga je po 65c funt. Povabil pa naju ni samo na obed temveč da ga pomagava tudi pripraviti. Da naj midva spraviva to nedolžno živalico ob življenje itd. Odzvala sva se z veseljem in sinu pa hvala za vabilo.

V tukajšnjih listih je bilo pred dnevi, ko to pišem (11. dec.) poročano o družinski tragediji. Dne 13. nov. je neki nam nepoznani Joseph Tomšič z nožem napadel svojo ženo, nato pa skočil iz tretjega nadstropja in se pri padcu ubil.

Ker imamo tudi v naši družini Jožeta, je naš telefon vedno

brnel, ker so bili naši prijatelji radovedni, dali je ubiti človek našega imena naš sin. Pa je bilo treba pojasnjevati brez konca in kraja. Klicali so nas od blizu in daleč.

Mrs. Mary Spoljar je nam telefonirala iz Los Gatos, Calif. Češ, kaj se je zgodilo? Ko smo ji povedali, da tisti človek ni naš sin, se je razveselila in rekla, "hvala bogu, da ni bil vaš!" Tudi jaz in mama sva bila hvaležna, da ni bil naš Jože.

Ko smo takole sedeli pri obloženih mizi, sem se spomnil naših prijateljev, ki sva jih obiskala v minulem poletju. Ker smo pač praznovali zahvalni dan, bi se bil rad ob tej priložnosti prisrčno rad kar osebno še enkrat zahvalil vsem, ki so nama postregli ali storili že kakršnokoli drugo uslugo.

Jaz sem se še posebej zahvalil naši "lizi", ko me je tako lepo vozila po ameriških cestah. In pa ker me je srečno privedla nazaj na naš dom. Nikjer me ni prekučnila v graben. In naši mami sem se zahvalil, ker je tako zvesto pazila, da nisem pregloboko v "glaž pogledal". To je bil zanjo težak posel, zato je bilo zares vredno, da sem se ji zahvalil saj na zahvalni dan. Pa tudi zato, ker mi od časa do časa speče potico.

Zahvalil sem se tudi finančnemu ministru, ki mi je dal dovolj denarja za potovanje. Se bolj pa sem bil hvaležen, ker mi je ob vrnitvi v žepu še precej cvenka ostalo.

S tem preostankom sem si kupil tona grozdja. Iz njega sem napresal zlahkno kapljico, da bom z njo lahko postregel, slučajno, da me kdo obišče.

Mrs. Mary Zivodar iz Clevelanda je prišla obiskati sina in hčerko, s katerimi smo tudi prijatelji. Z Mrs. Zivodar smo se seznanili v Clevelandu. Rekla mi je, da bi šla rada v Fontano pri Los Angelesu.

Pa smo se odpeljali tja 23. oktobra. Povabili smo s sabo še našo prijateljico Josephine Remetz in je prisledla. Tako sem imel tri dekleta s sabo. In zato sem korajžno vozil, one pa so pe te liste "pojdi z menoj..."

Na pot smo se podali zgodaj zjutraj. Ob štirih popoldne pa smo bili že v Fontani. Tam smo ostali štiri dni. Obiskali smo skoro vse naše rojake in pri vseh smo bili gostoljubno sprejeti.

Pred odhodom iz Fontane smo dobili dvorano brezplačno in povabili v njo vse naše prijatelje. Prišlo jih je nekaj nad sto. Jaz sem vlek el koncertino. John Pečnik, katerega sem proglasil za župana Fontane, je pa skrbel, da gosti niso že trpeli.

Navzočim sem se zahvalil za poset in za gostoljubni sprejem.

Naslednji dan smo se poslovili od družine Louis Parkel in jo mahnili proti domu. Na Zahvalni dan so mi vsi ti priljubljeni ljudje prišli na misel in sem se jim v duhu vsem prisrčno zahvalil.

Nove naročnike je zelo težko dobiti, posebno v naši državi. A vzlic vsem težkostem sem letos dobil šest novih naročnikov.

Tudi njim sem se zahvalil na Zahvalni dan.

Ko smo se z omenjenega posesta v Fontani vračali domov, sem vozil korajžno veselo — bilo je že blizu Oaklanda, torej že tik doma, 65 milj na uro. Če bi vozil hitreje, bi me policaj ne mogel dohiteti. Tako pa me je in kazen je bila olajšanje mojega žepa za deset copakov. Ampak ker druge nesreče na vsem našem potu ni bilo, sem tudi to "štrafeno" plačal ne da bi se zanjo zahvaljeval na Zahvalni dan.

Se se bomo peljali med naše prijatelje v Fontano in drugam kadar bo priložnost.

Iskrnen pozdrav vsem čitateljem Proletarca z voščilom, da bo novo leto res veselejšo kot pa so bila minula leta. To vam želim "ta-veliki" Tone in naša mama iz Oaklanda, Calif.

Anton Tomšič.

ZA LICNE TISKOVINE VSEH VRST
PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO
OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

ADRIA PRINTING CO.

Tel. MOHAWK 4707

1838 N. HALSTED ST.

CHICAGO 14, ILL.

PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNI JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET
ČLANOV(IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Naročnina za Združene države (izvzemši Chicago) in Kanado \$6.00
na leto; \$3.00 za pol leta; \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero
\$7.50 za celo leto; \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 SOUTH LAWDALE AVENUE

CHICAGO 23, ILLINOIS

Dr. Bogomir Magajna:

In še nekaj vam povem...

To je drugi izmed serije člankov, ki so jih za SANS in slovenski tisk v Ameriki napisale vodilne osebnosti v mladi Ljudski republiki Sloveniji. Napisal ga je dr. Bogomir Magajna, rojen v Vre-moh pri Trstu, sin kmečkih staršev. Studiral je v Ljubljani in Zagrebu, kjer je promoviral za zdravnika, in je sedaj psihater v Ljubljani. Napisal je doslej sledeče knjige: Primorske novele, Bratje in sestre, Graničarji, Gornje mesto, Le hrepenenje, Zaznamo-vani, Oživelci obrazi ter mladinske knjige: Brkonja Čeljustnik, Ču-dovita pravljica o Vidu in labodu, belem pticu, Racko in Lija. Sedaj piše po raznih listih novele iz osvobodilne borbe. Povečini so no-vele socialne, v mnogih pa se bori proti fašizmu. Več novel je bilo tudi prevedenih na druge jezike, mnogo jih je bilo pred vojno po-natisnjenih tudi v našem slovenskem tisku v Ameriki. Med vojno je bil csemnaja: mesecev interniran v srednji Italiji, odkoder je pa pobegnil, odšel k partizanom 20 mesecev, se udeležil težkih borb in postal zdravnik Glavnega štaba partizanske vojske v Slo-veniji. — SANS.

Nekje pišem o Primorski med drugim: To je zemlja nad Kvar-nerom, Snežnikom, Triglavom in Furlanskimi ravninami, zemlja kontrastov, alpskih ledeni-kov in istrskih vinogradov, kra-ških pustinj in vipavsko-gori-škega paradiza, zemlja reke So-če, ki je sinja kot pesem, da je

tovariši in tovarišice v Ameriki, in vem, da sem pisal, kot bi pi-sal iz vaših src, kajti premnogo vas je tam iz te zemlje doma, vas, ki ste morali v U. S. A., Ka-nado, Argentino, U. S. A., Kana-da in Argentino so besede, ki so z bolečino zvenele v mnogih mo-jih zgodbah.

Sedaj vam bi povedal, kar vam je znano vsem, da ni koti-čka te Primorske dežele, ki bi ne bila poskropljena s partizan-sko krvjo. To se sliši čudno in kratko, pa je bilo nepopisno strašno. Trpljenje je bilo toliko, da ga je bilo v Dantejevem pe-ku stokrat manj. Ležal sem med padlimi, mrtvimi tovariši, med prijatelji, med znanci in strmel v njihove omele, a vendar ta-ko glasno govorčice: Ta zemlja je naša! Kot talce so mi postre-ljali najboljši prijatelje: pesni-ka Karla Široka, pesnika Ivana Campo, pesnika Petra Jernejca, Magdiča Pavleta, pesnika Roba, zdravnika Kamina Mihaela, zdravnika Kocjančiča, mojega ravnatelja Gerloviča, zdravnika Potrata in druge — in ko sem se vrnil v Ljubljano, sem našel svoje omizje prazno. Videl sem goreti vasi, mnogo naših vasi, spoznal sem neizmerna junaška dejanja in požrtvovalnost tova-rišev, dejanja, kot jih malo po-zna zgodovina človeštva...

In sedaj so prišli nekateri, ki menijo, da nimamo pravice, da bi vsa ta zemlja bila naša... Letos sta mi umrla oče in mati. Neizmerno bridko mi je bilo v duši, saj zaradi fašizma nisem smel domov osemnajst let, da bi jim bil na starost v to-lazbo. Sele v času borb sem la-hko prišel k njima in pa po po-hodu naših krdel proti Trstu. Da bi vi videli takrat neizmerno ve-selje v očeh moje matere in oče-ta, ko so naše trume korakale skozi dolino. Kje je pero, ki bi moglo to opisati? Ni ga takega peresa. In potem sta usahnila kot da sta doživela edino, kar se jima je zdelo vredno, da se do-živita: svoboda.

In sedaj so prišli nekateri, ki menijo, da nimamo pravice do svobode... Da, veliko je bilo naporov in trpljenja, kakemu Jack Londonu, ki je bil velik in plemenit človek, se včasih niti sanjati ne bi moglo, da so toliki napori in tolika trpljenja mogoča. Pravijo nekateri pri vas, da uničujemo vero. Mater je spremljal k po-grebu prijatelj duhovnik, biva-joč tam na Brkinih, duhovnik, ki je bil ves čas ob strani parti-zanov in sam stokrat v smrtni nevarnosti. Taki duhovniki so vredni svobode. Ne zaslužijo pa svobode tisti, zaradi katerih je padlo toliko naših ljudi.

Mi ne počivamo, mi smo kot mravlje, ki jim je zlobna roka porušila mravljišče. Mi neutru-dno obnovljamo, neutrudno gra-

dimo. Delo je dobilo toliko čast in ceno kot še nikoli v zgodo-vini.

Delamo skupaj tovariši med tovariši: delavci, uslužbenci, zdravniki, uradniki, profesorji. Z zanosno pesmijo na ustih dr-vimo v prostih urah na kamio-nih v porušene vasi in potem po-je zadržano klavirno in zdravi-ška brizgalka in glej čudo, pre-čudo: iz razvalin rastejo nove vasi, lepše, kot so bile poprej. Uradnice zvečer z veselim zado-voljstvom kažejo žulje na rokah in zdravnik z zadovoljstvom po-ve, kolikim je brezplačno nudil pomoč in potem gremo skupaj s tovariši delavci na prireditvi, kjer zaigramo in zapojemo.

In še nekaj vam povem. Mi smo z vami, našimi Amerikanci, kot ena družina. Sele sedaj ve-mo, da nas razdalja ne more lo-čiti, ne zaradi pošilk, ki se jih pritrjuje od svojih ust, ampak zaradi src, ki ne poznajo medseboj razdalj. Mi imamo ra-di vsakega izmed vas, ki vas je beda poglala v tujino. Mi ob-novljamo zemljo ne samo zase, ampak tudi za vas, da se boste radi vrnili domov in da bo ta-krat ta dom prostoren in čist.

Pismo upravnici

Strabane, Pa. — Cenjena upravnica Proletarca. To je mo-je prvo pismo vašemu uradu, od kar si Ti v njemu. (Pa ne za-meri.)

Me veseli, da si sprejela to naloge in pa ker jo dobro oprav-ljaš. Kajti Proletarec res potrebuje posebno v teh težkih časih oseba, ki se zanima za ohrani-tev delavskega tiska.

Iz raznih notic razvidim, da si zelo zaposlena, oziroma vsi, ki pomagata pri listu. Na tako delo ste lahko ponosni.

Razmere, v katerih se sedaj nahajamo (vsaj za ene) so zares žalostne. Posebno za tiste, ki imamo družine.

Ako si v sedanjih časih skozi več mesecev brez dela, še pose-bno običajno draginje.

Delavske razmere v naši oko-lici niso nič kaj povoljne. Obrat, ki me vedno kipe, je sedaj omejen in precej delavnic pa je zaprtih. Tisti, ki smo v njih de-lali, smo sedaj večinoma nezapo-sleni, ali pa le delno zaposleni.

Cene življenjskih potrebščin se višajo in to je za delavce nov udarec.

Novembarske volitve so za na-mi in sedaj je v kongresu repu-blikanska stranka na vrhuncu. Pa bo v novi krizi morda spet prišel kak rešitelj in otel naš se-danji sistem. Medtem republi-kanci obetajo, kako bodo osku-bili delavske zakone in jih uni-čili.

Republikanska stranka je v volilnem boju vpila, da ta de-žela potrebuje preobrat. Ampak kakšen preobrat pa je to, če sko-čiš iz dežja pod kap?

Ker smo na pragu novega le-ta, želim, da bi vsi prikočili v sodelovanje za podpiranje naše-ga lista. To je moje voščilo. In čeprav ne delam vsled poškod-be nad leto dni, prilagam v ti-skovni sklad \$1, z željo, da bodo še naše aktivnosti v bodoče še aktivnejše naprej.

John Chesnic, Jr.

Letna seja kluba

št. 1 JSZ

Chicago, Ill. — V petek 27. decembra bo letna seja kluba št. 1 JSZ. Bo izredno važna.

Na nji bo podaj tajnik poročilo o naših aktivnostih skozi vsa leto in navedel klubovo finančno stanje.

Ker ekskuziva JSZ, in z njo upravni odbor Proletarca, že dolgo nista imela redne seje, ob tej priliki poročal o stanju našega tiska ter o drugih naših aktivnostih Frank Zaitz.

Potrebno je, da ste o vseh naših zadevah, ki so prav tako va-še, poučeni, torej pridite na se-jo v petek 27. decembra polno-številno.

Vstop prost ne samo članom temveč tudi vsem naročnikom Proletarca. — P. O.

Louis Adamič je avtor mno-gih knjig. Naročite si jih iz Pro-letarčeve knjižarne.

Poslušajte

vsako nedeljo prvo in naj-starejšo jugoslovansko ra-dio uro v Chicagu od 9. do 10. ure dopoldne, postaja WGES, 1360 kilocycles. Vodi jo George Marchan.

OBVESTILO NASELJENCEM O NAREDBAH JUGOSLOVANSKE VLADE

Iz pism, ki jih prejemo od naših izseljencev kakor tudi iz izseljeniškega časopisja smo spo-znali, da naši izseljenci še vedno ne poznajo raznih obvestil, ki smo jih že objavili v tisku, in zato mislimo, da je potrebno še enkrat opozoriti vse izseljence jugoslovanskega izvora na sle-deče:

I. Ustanovitev uprave za iz-seljence Ministrstva za delo FLR Jugoslavije.

V uradnem listu FLR Jugo-slavije od 12. julija 1946, št. 56 je objavljena Uredba o ustano-vitvi Uprave za izseljence Mini-strstva za delo FLR Jugoslavije.

V pristojnost omenjene upra-ve spadajo sledeči posli:

- 1) pripravljanje in organizi-ranje vrnitve izseljencev;
- 2) pravna zaščita interesov izseljencev, izseljencev, ki se vračajo, njihovih rodbin in so-rodnikov;
- 3) vzdrževanje kulturno-pro-svetnih zvez z izseljenci;
- 4) centralna statistika seli-tev, katastrof naselbin in muzej;
- 5) informativno-posredoval-na služba.

Izseljenci in organizacije iz-seljencev se opozarjajo, da se morejo na zgoraj navedena vpra-šanja obračati na Upravo za iz-seljence bodisi direktno, bodisi preko socialnih atašev v Wash-ingtonu in New Yorku. Naslov uprave je sledeči: Uprava za iz-seljence Ministrstva za delo FLR, Zagreb, 59, Jugoslavija.

II. Oprostitev vračajočih se iz-seljencev od plačanja uvozne carine.

Minister financ FLR je z od-lokom VI št. 7815 od 27. julija 1946 OPROSTIL izseljence, ki se vračajo iz inozemstva, od pla-čanja uvozne carine na že upo-rabljeno pohištvo, obleke, peri-lo, gospodarski inventar, pre-hrambene in druge (nove ali sta-re) predmete, ki jih nosijo s se-boj, pri čemer za gospodarski in-ventar ni treba zahtevati odob-rbitve Ministrstva industrije.

Ta oprostitev velja tudi za skupno lastništvo izseljeniških delovnih skupin ali združenj.

O zgoraj omenjenem odloku so obveščene carinarnice na vsem ozemlju FLR Jugoslavije.

III. Oprostitev od plačanja carine in drugih pristojbin za poštno pakete in druge pošiljke, ki se pošiljajo v Jugoslavijo kot darila.

Pomočnik Ministra financ FLR je odredil z odlokom IV št. 2920 d 29. marca 1946, da cari-narnice ne pobirajo carine in drugih pristojbin, ki se plačuje-jo na carinarnicah, od blaga, ki prihaja iz inozemstva kot darilo jugoslovanskim državljanom v poštnih paketih ali na drug način poslanih pošilkah.

Od plačanja carine in drugih pristojbin je po omenjenem od-loku oproščeno sledeče blago:

- 1) uporabljena obleka in obutev, kakor tudi prehranbeni predmeti;
- 2) nova obleka in obutev in materijal za njihovo izdelavo;
- 3) ostali predmeti v manj-ših količinah, ki služijo izklju-čno za osebno uporabo obdaro-vanca in njegove rodbine.

Carine prost uvoz nove oble-ke in obutev in materijala za njihovo izdelavo se dovoljuje največ do 20 kg letno za obda-rovanca in ravno tolika količina posebej za vsakega člana njego-ve rodbine.

V zvezi s tem je potrebno, da vsi tisti, ki pošiljajo pakete v FLR Jugoslavijo, napišejo na-nje: "Gift — poklon; G. L. V.", ker bodo na ta način jugoslovan-ske carinske oblasti opozorjene, da se dotični paket pošilja kot darilo in da je zato oproščen od carine in drugih pristojbin.

IV. Hranilne vloge v Jugo-slaviji.

Na razna vprašanja naših iz-seljencev, ali bi mogli poslati v Jugoslavijo svoje prihranke in jih vlagati kot hranilne vloge, nas je Ministrstvo financ obve-stilo, da je dalo Poštni hranilni-ci FLR nalogo, da zbira hranil-ne vloge tako v državi kakor v inozemstvu in da morejo torej tudi naši izseljenci vlagati svoj denar pri Poštni hranilnici FLR v Beogradu.

Svoje prihranke morejo izse-ljenci pošiljati z minimalnimi stroški po pošti z mednarodno nakaznico, ki jo izpolni vlagatelj in med drugim v tekstu napiše tudi sledeče: "Poštanska štedio-

nica FLRJ Beograd — ulog na štednjo." — Denar je mogoče pošiljati tudi po banki s čekom.

Za vse vloge pri Poštni hranil-nici jamči država. Prejeto tu-jo valuto Poštna hranilnica pre-računava v dinarje FLR po uradnem kursu (sedanji kurs za dolarje je 50 dinarjev — 1 do-lar) in jo vpiše v račun prihran-kov vlagatelja. Istočasno Poštna hranilnica pošilja vlagatelju vlo-žno knjižico ali pa jo obdrži na čuvanje, da bi jo kasneje izročila vlagatelju na njegovo zahte-vo, ko se vrne v državo ali pa kakor hitro on to zahteva.

Na prihranbene knjižice pri Poštni hranilnici se morejo vla-gati neomejene vsote. Obrestna mera na prihranbene vloge je letno:

- 2% na vloge, ki se plačujejo na vid;
- 3% na redne hranilne vloge;
- 4% na vloge z odpovednim rokom enega leta.

Z vlogami, ki se obrestujejo z 2% letno, razpolaga vlagatelj brez vsake omejitve, a obresti na te vloge se dajejo na vsoto vloge do 100.000 dinarjev.

Z rednimi hranilnimi vlogami se more razpolagati do 10.000 di-narjev mesečno brez odpoved-nega roka. Vsote od 10.000 do 20.000 dinarjev se izplačujejo po preteku odpovednega roka ena-ga meseca; od 20.000 do 50.000 dinarjev na odpovedni rok dveh mesecev, a preko 50.000 dinar-jev na odpovedni rok 3 mesecev.

V opravičenih primerih more Poštna hranilnica izplačati tudi pred potekom odpovednega ro-ka, a v takem primeru se odbi-jejo ekskomptne obresti 1% letno od odpovedane vsote za čas, do-klor bi trajal odpovedni rok.

Pri vlaganju prve vloge mora vlagatelj označiti v pristopni iz-javi, katero vrsto vloge želi.

Vlagatelj izseljenec more raz-polagati z vlogo po svoji knjižici tako, da izda nalog Poštni hranilnici, da se določena vsota imo-vine njegove prihranbene knji-žice pošlje bodisi njemu v ino-zemstvo ali pa kakor drugi osebi v državi. Z ozirom na devizne predpise je potrebno, da se v vsakem nalogu za izplačilo na-piše kratko pojasnilo.

V. Reguliranje predvojnih obvez.

Po členu 1 zakona o reguli-ranju predvojnih obvez se obve-z nastale v starih jugoslovans-kih dinarjih od 18. aprila 1941 vključeno, kolikor niso bile po-ravnane do 13. novembra 1945, obračunajo po kursu 10 (deset) starih jugoslovanskih dinarjev = 1 (eden) dinar DFJ.

Po členu 2 tega zakona se pri-hranbene vloge po hranilnih knjižicah (ki od 18. aprila 1941 do osvobodjenja niso bile poveča-ne z novim vlaganjem) obraču-na-jo:

- a) vloge do 20.000 vključno starih jugoslovanskih dinarjev na sledeči način:
 - 1) vsote do 2000 starih di-narjev po kursu 2 st. din. = 1 novi;
 - 2) višek preko 2000 do 5000 st. din. po kursu 5 st. din. = 1 novi;
 - 3) višek preko 5000 do 20.000 starih dinarjev po kursu 7 starih dinarjev = 1 novi.

b) Vloge večje od 20.000 sta-rih dinarjev po kursu 1:10, a ta-ko da protivrednost v novih di-narjih ne more biti manjša od protivrednosti vlog od 20.000 di-narjev obračunanih po členu 2. Z gornjimi odredbami so zašči-teni mali vlagatelji in zato je za-nje predviden bolj ugoden način obračunavanja kakor za večje vloge. Vlagatelji so zaščiteni na ta način, čeprav so bile blagaj-ne denarnih zavodov po osvobo-đenju najdene prazne oziroma z okupacijsko valuto brez vredno-sti, ker so okupatorji in njihovi pomočniki oplenili vse denarne zavode.

VI. Vsi izseljenci jugoslo-vanskega izvora in njihove or-ganizacije se opozarjajo, da je Ministrstvo za delo FLRJ posta-vilo socialna atašaja v Washing-tonu in v New Yorku, ki imata dolžnost, da vršita vse posle infor-mativnega značaja in posle priyatnopravne zaščite za naše izseljence v Z. D. A., da vzdržu-jeta zvezo in posredujeja med iz-seljenci in našimi oblastmi v Ju-goslaviji v vseh vprašanjih, na katerih so izseljenci interesira-ni. Zato se morejo izseljenci in njihove organizacije za omenja vprašanja obračati bodisi na so-

cialnega atašaja pri poslašitvu v Washingtonu (na naslov: Yu-goslav Embassy, 1520 16th St., N. W., Washington, D. C.) bodisi na socialnega atašaja pri Gene-ralnem konzulatu FLRJ v New Yorku (na naslov: Yugoslav Consulate General, 745 Fifth Avenue, New York, N. Y.)

Washington, D. C., New York, N. Y., 7. decembra.

D. Soldatič, socialni ataše FL RJ, Washington, D. C.

Rev. S. Maletić, socialni ataše FLRJ, New York, N. Y.

KOMENTARJI

(Nadaljevanje s 1. strani.)

lokalni dnevniki so jih na pro-šnjo policijske oblasti in župana Kellyja omenjali le na notranjih straneh z malimi naslovi. To ra-ditega, da se ne bi plemenskih mrženj še bolj razplamtel. A položaj je tak, da ako se stano-vanjskega problema ne bo kma-lu rešilo, se je bati pobojev, ka-kršne so imeli v Detroitu, v ne-katerih mestih na vzhodu in pred leti tudi v Chicagu. Kajpa-da, izgredi probleme te vrste le poslabšajo.

Miguel Aleman je prvi pred-sednik Mehike, ki ni vojaškega poklica. Vsi drugi so bili ali pro-fesionalni častniki, ali pa saj za-časno vojaki. Vlado je nastopil to zimo. Njegov program je in-dustrializacija Mehike ter spre-menitev velikega dela mehiških puščaj s pomočjo umetnega na-makanja v rodovitno zemljo. Vsi prijatelji Mehike mu želijo us-peh pri njegovih načrtih.

Grški premier se je oglasil pri naši vladi in vprašal za pomoč proti "banditom". Ameriška ar-mada naj bi namreč zasedla gr-ško mejo ob Albaniji, Jugoslaviji ter Bolgariji ter jo branila v korist grških rojalistov. Ampak Truman ter Byrnes sta rekla, da našo vlado taka vloga ne mika. Sicer pa, mar niso Angleži do-voji? Čemu bi se mi hodili za grškega kralja in za angleške in-terese po kostanj v ogenj!

Levičarski blok v angleški de-lavski stranki zahteva, da je skrajni čas odstraniti iz angle-ške diplomacije torijske uradni-ke, ki jih je še na tisoče v slu-žbi širom sveta. A Bevin menda pomišlja, ker nima dovolj dru-gih treniranih ljudi. Vzelo bo dolgo, predno bo Anglija imela demokratizirano diplomacijo, ako sploh kdaj.

V Neaplu je lakota in ljudstvo je šlo na ulico tr zahtevalo kru-ha. Množica je prevračala avte, udarila v prodajalne, napadala policajo in zmerjala Angleže in Američane. Takih incidentov bo še mnogo — v Italiji in drugje — kajti vzelo bo dolgo, predno se bo Evropa toliko uredila, da bo pomanjkanje saj zasnilo od-pravljeno.

John L. Lewis, njegovo ozadje in razvoj njegove kariere

John L. Lewis, predsednik premogarske unije, o katerem se v teh dneh toliko piše zaradi rudarske stavke (ki jo je 7. de-cembra prekal), in sodnijske prepovedi, je sin valeskega ru-darja, ki se je pred mnogimi leti preselil iz Valeske na Angle-škem v Ameriko. Kot mladenič je delal v premogovnikih in se udeleževal v unijah ter se učil.

Lewis se je rodil pred 66 leti v mestecu Lucas, Iowa. Med de-čki je užival respekt, ker je znal rabiti svoje pesti, večkrat pa je kot mladenič vodil tudi odrske igre. Solo je pohajal le do 12. leta starosti, nakar je začel ru-dariti. Leta 1901 je odšel na za-pad in kopal baker v Coloradu ter srebro in premog v Montani, kakor tudi zlato, kadar se je nu-dila prilika.

Ves čas se je Lewis zanimal za delavske unije, zlasti pa za rudarsko. Njegova žena, ki se je pisala Myrta Edith Bell, je bila šolska učiteljica, ki mu je po-magala do izobrazbe. Čital je vse, kar mu je prišlo pod roke, ob biblije do klasičnih del mo-derne literature. Ona mu je tudi pomagala, da se je vzposobil kot izvrsten govornik in zna spretno rabiti angleški jezik.

Lewis prejema \$12.000 plače od UMW letno, poleg drugih stroškov, ki so precejšnji, zadnja rudarska konvencija pa mu je plačo podvojila. Svoj urad ima v glavnem stanu poslopja UMW v Washingtonu, D. C., ki ni daleč od Bele hiše, dočim ima svoj dom, dvonadstropno hišo iz re-volucionarne dobe, v bližnji

Alexandriji, Virginija. Lewis, ki mu očitajo, da je diktator rudarske unije, nepre-nemoma dela, celo ob prostem času. Le ob nedeljah si vzame odmor ali oddih, ko se pelje na obisk k svojemu sinu in vnuku v Baltimore, Maryland. Vsako leto dvakrat gre na obisk k svoji materi v Springfield, Ill. Njego-va žena je umrla leta 1942.

John L. Lewis je krepke in zdrave narave, kar pripisuje svo-jim valeskim prednikom. Njego-vo polno krstno ime je John Lle-wellyn, priimek pa Lewis. Njego-va karijera med rudarji je bila dokaj burna, najburnejša pa je bila baš stavka, ki se je pri-čela pred par tedni in se konča-la 7. decembra.

Kancelar Hutchins proti rabi atomske bombe

Robert Maynard Hutchins, kancelar čikaške univerze, ki slovi po vsej deželi kot najlibe-ralniji mislec in dinamičen vo-ditelj, pogostoma kritizira smer-nice ameriške vlade. Pred krat-kim je imel značilen govor v Los Angelesu, v katerem se je dotaknil zgrešene zunanje poli-tike naše vlade z ozirom na atomsko bombo.

V svojem govoru je kancelar Hutchins dejal, da obstojita dve možnosti naše zunanje politike glede atomske bombe:

"Ti dve možnosti sta, da rabi-mo atomsko bombo sami, dokler je nima nihče drugi, ali pa ustva-rimo tak položaj, da je ne bo ni-kdar nihče rabil. O teh dveh mo-žnostih se sliši vedno več po-udarka o prvi možnosti in ve-dno manj o drugi možnosti."

Dr. Hutchins je seveda v pra-vem s svojo trditvijo. Z atomsko bombo Amerika straši svet bolj in bolj vsak dan, da ustrahuje ostale države, zlasti pa seveda sovjetsko Rusijo. Sploh temelji vsa naša zunanja politika na atomski bombi, kar je zelo po-gubno tako za Ameriko kakor za ves ostali svet.

Razume se, da je reakcija zli-la strup in žveplo na kancelarja Hutchinsa in ga obdolžila zava-janja. Sedanja strahovita pro-pagandna gonja proti Rusiji in ostalim evropskim državam, ki sodelujejo z njo, ne more prene-sti nobene kritike proti grož-njam z atomsko bombo. Kapita-listični interesi si hočejo na vsak način podaljšati življenje, ma-gari z atomsko bombo, ki bi uni-čila življenje tisočim in celo mi-lionom nedolžnim ljudem.

Česa so zmorni džingoisti s svojo slepo taktiko, so pokazali povsod, kjer so bili na vodstvu držav. Hirošima in Nagasaki sta jim bili le predpripravi, da na-daljujejo svojo krvavo igro pro-ti vsakemu, ki je proti sistemu izkoriščanja brezmočnih in brez-pravih, le da se njihovi profiti kopirajo, četudi na račun člove-ške mizerije in človeških živ-ljenj.

SEDAJ

LAHKO DOBITE UDOBNO OLAJSAVO BOLEČIN VSELD

RHEUMATISM & ARTHRITIS

Počutili se boste zopet kot prej! Ne pustite, da vas bolečine revmatizma ali protina premagajo! Lahko dobite hitro olajšavo s TRINERJEVO STOP-GO METODO, najnovejši pojavnji izdelek JOSEPH TRINERJEVE KOPORACIJE, izdelovalcev Trinerjevega GRENKEGA VINA, ki so prejeli najvišjo nagrado za ameriško vodilno želečeno in lahko odvajalno sredstvo. TRINERJEVA STOP-GO METODA se lahko jemlje: sestoji iz tega, da vzamete vsak dan eno GO tableto in dve STOP tableti po vsakem obedu. To nudi hitro olajšavo bolečin vsled revma-tizma ali protina. Vsaka GO tableta je namenjena kot dietno nadome-stilo in daje sledeče proporcije od-raslim kot najnižje potrebe: Vita-min D, 5-krat; Vitamin B1, več kot 1½-krat; Vitamin C, 2½-krat. Pazite na STOP-GO znamenje na zeleni in rmeni škatlici! TRINERJEVA STOP-GO METODA se pro-daja z garancijo povrnitve denarja. Ako vaš lekarnar nima tega pojov-nega izdelka v svoji zalogi, izpolni-te spodnjo formo in jo pošljite na: TRINER'S STOP-GO METHOD Dept. 38, Box 1093, Chicago 90, Ill.

Ime _____
Naslov _____
Pošta _____ Država _____
Route _____ Box _____ Money Encl. _____

SLOVENSKE IN ANGLEŠKE KNJIGE

Največja slovenska knjižarna v Zed. državah

Pišite po cenik PROLETARCU

2301 S. LAWDALE AVENUE...
CHICAGO, 23, ILLINOIS

Ball Reveals Antilabor Program

When the new Congress convenes next month, Senator Joseph Ball of Minnesota will be the top man in that body on all labor questions.

Ball reached Washington November 8 to prepare his program and announced that he has a double-barreled shot for American unions.

First off, Ball expects quick passage of the Case antilabor bill—the measure that was so bad President Truman vetoed it. Ball thinks he can get it through the Senate without the formality of holding hearings.

Following up on that, the Minnesota Republican proposes to ban the closed shop.

In an interview at his office, Ball described the Case bill as a relatively easy measure to pass, but pointed to the outlawing of the closed shop as the primary GOP objective. He wants to bar any form of agreement or contract in which membership in a labor union would be prerequisite to employment.

Ball put it this way: "There have been a lot of bills talked about which would outlaw specific abuses of unions, but most of them just chip away at the edges. The main bulwark protecting unions in their chips of power is the closed shop."

"If we abolish the closed shop," he explained smilingly, "other abuses within labor unions will be abolished by the rank and file or union members themselves."

Ball explained that he proposes to eliminate the clause in the Wagner Labor Relations Act sanctioning the closed shop and claimed that a majority in Congress believes "there has never been any justification for the closed shop. It is the most liberal practice in the labor movement."—Federation Press.

Senator Fulbright

Senator Fulbright is from Arkansas. He is the man who proposed that Harry Truman resign as president because Republicans won control of Congress.

Now the senator proposes Congress outlaw strikes and compel arbitration of all labor disputes.

Senator Fulbright's proposal will get a lot of advocates, but the elimination of all strikes would throw the country back a hundred years or more—economically.

Without the weapon of strikes, the last resort of labor, unionism would be dead. For unfortunately, the strike weapon is about the only one most industrialists understand.

It is possible to get along without strikes, but industry as a whole prefers not to do business with unions in a business-like way. They prefer to exert their pressure economically by starvation, layoffs, low wages, and undercover covenants with their competition against the working men in their employ.

Fulbright's belief that elimination of strikes will be a boon to the nation is a misguided and thoughtless conception of the economic law of live and let live.—The Progressive Miner.

LOOKING AHEAD

By Leon De Caux

Remember the legend about King Midas? He grew so filthy rich that people said "everything he touched turned to gold."

Later columnists and crooners of long, long ago took this gag and built quite a story out of it.

Midas, they said, acquired the power of literally turning all he touched into gold—and at first thought he had a swell racket.

He would wander around touching every rock in sight until he had more gold bullion than Uncle Sam has buried in the hills of Kentucky—and was even more puzzled than Uncle Sam as to what the heck to do with it all.

But soon some disadvantages began to appear in this early legendary version of Coolidge - Hoover prosperity and the 1929 stock boom.

Midas happened to have a human as well as a business side. So when Mrs. Midas raised her rosebud lips to his, he could not forbear embracing her. Whereupon the lady turned into a golden statue—which was not very satisfactory to a warm-blooded family man like Midas.

But worse was yet to come, for Midas also liked to eat. When he grabbed up a hot biscuit, he said, "Dang that cook, it's as hard as a rock"—and a rock it was, a rock of gold.

When he took his golden knife and fork to cut into a thick steak, it went all right until each juicy morsel touched his lips only to turn into tooth-breaking and indigestible gold.

How the story ended, I don't remember, except that somewhere down the line Midas acquired the ears of an ass—indicating the Newspaper Guildsmen of those times took a rather jaundiced view of get-rich-quick profiteers.

But since I've taken a columnist's license in relating my own exclusive version of a news-story carried by all the papers centuries ago, I may as well supply my own ending.

What the old boy finally said was: "To hell with all this golden profit—what this country and I need is more consuming power."

The above is inspired by reading the statistics assembled by Robert R. Nathan Associates, at the request of the CIO, on present wages, prices and profits.

The report begins: "Prosperity far beyond anything ever achieved previously in peacetime seems to be prevalent today."

"Corporate profits after taxes are about 50 per cent higher than the

war peak and utterly without earlier precedent in our national experience."

But there's a fly, a whale of a fly, in all this gravy.

Pointing to the severe break in the stock market, the Nathan report says: "Despite the record level of current profits, the more far-sighted members of the business community sense something unsound in the situation."

The rub is that folks have to eat and raise families—and they can't eat super-profits on corporation ledgers any more than gold biscuits.

Everything John P. Midas of Wall Street touches turns into gold. While profits and prices soar, "millions of low-income families find themselves priced out of the market"—they just can't afford to buy at present prices, with their present wages.

The average weekly earnings of production workers in manufacturing, taking into account increased living costs, have declined from \$47.50 in January 1945 to \$39.24 in October, 1946.

Unless American business gives thought to raising wages and mass purchasing power, it too is going to be hit in the bread-basket by the growing lack of consuming power.

"Unless there is an immediate increase in wages or a sharp drop in prices, we are flirting with collapse"—with depression, unemployment, misery and business bankruptcy.

The solution is easier for the modern Midases than for their legendary counterpart. The Nathan report shows American business can increase wages 25 per cent without increasing prices, and still maintain its pre-war profit level of 6.9 per cent.

Unless they want to grow the ears of stubborn asses, or at any rate act like the same, they will sit down and negotiate substantial wage increases, as demanded by the CIO for the good of labor, of the country and of business itself.

ONLY HIS WATCH
A well-to-do Negro had been ill for some time and showed no signs of improvement under treatment by a doctor of his own race. So presently he dismissed him and summoned a white man.

The new doctor examined the patient and asked:

"Did the other doctor take your temperature?"

"I dunno, suh," he declared. "All I've missed so far is my watch."

THE MARCH OF LABOR

SEN. GEO. C. MARSHALL THEN ARMY CHIEF OF STAFF, HAD THIS TO SAY ABOUT LABOR'S CONTRIBUTION TO PRODUCTION: "THE RECORD IN THE GREATEST PRODUCTION RACE IN HISTORY REPRESENTS A TREMENDOUS ACHIEVEMENT. YOU HAVE MADE POSSIBLE THE OVERWHELMING SUPERIORITY IN SUPPLIES AND EQUIPMENT THAT HAS ENABLED OUR ARMY AND THOSE OF OUR ALLIES TO WREST THE INITIATIVE FROM THE ENEMY IN EVERY THEATER OF WAR."

Monopoly and the G.O.P.

The next Congress will hear a great deal about applying the anti-trust laws to labor. It is a subject that deserves the most careful consideration. But what about applying the anti-trust laws to business? Should not this also have the attention of a Congress whose majority party never tires of proclaiming its dedication to free competitive enterprise?

Assistant Attorney General Wendell Berge, head of the anti-trust division, told a Chicago audience last week what he has been telling people up and down the country for months: "The greatest threat to free enterprise arises from monopolistic control of our great industries. If we really believe what we constantly say about the necessity of preserving free enterprise, then the time to act is now."

One reason for special urgency is that World War II, like the first one, tremendously strengthened the monopolistic control of U. S. industry. More than half a million small business concerns folded during the war, and they are not all coming back. The 250 largest corporations now hold two thirds of the nation's usable manufacturing facilities.

Maybe nothing much can be done about bigness. Size alone is not the primary evil, anyway. What we have to worry about is the steady concentration of economic power in a few hands, coupled with the historic tendency of big business, when insulated from competition, to seek stability at the cost of adventure, security at the cost of new enterprise, high prices at the cost of low production.

Invoking the anti-trust laws against the giant of monopoly often seems like a terrier attacking a mastiff. A huge corporation will spend more to defend itself in an anti-trust suit than the Department of Justice can spend for a whole year in all the suits it prosecutes. The FCC has a staff of 1,300 to regulate the communications industry alone. The ICC has 2,200 to regulate transportation, and the SEC 1,200 to regulate the securities business. But when the anti-trust division fires 200 lawyers and spends two million dollars a year to police competition throughout the whole realm of big business, Congress considers it generously dealt with.

If we mean what every political platform says about enforcing the anti-trust laws, the appropriation for this purpose should be increased and amendments to the law considered. Gov. Arnall, for example, has suggested that a corporation twice convicted of violation should be liquidated. Some way must also be found to strengthen the government's role as enforcer of free competition in all its agencies. Today some agencies tolerate monopoly while the anti-trust division is attacking it; the Federal Trade Commission, for one, has pursued policies directly in conflict with those of the division. The R.F.C. has not shone as a friend of small business.

Having made big business bigger, through war contracts, government-financed plants and publicly subsidized research, the government's minimum obligation now is to see that big business operates within the full meaning and intent of the anti-trust laws. The responsibility rests with equal weight upon legislative and executive branches. For President Truman that means giving the anti-trust division complete backing, and supporting its policies through all other administrative agencies. For Congress—for the Republican majority—it means appropriating adequate funds and insisting on a real enforcement program. Most Republican majorities in the past have preferred to look the other way. Will the present one do the same.—The Chicago Sun.

HAS AS MANY LIVES AS A CAT!

The "Equal Rights Amendment" to the Constitution bobs up again. It was defeated in the last Congress. It will be approved in the next session, Miss Anita Pollitzer, chairman of the National Woman's party, declared before a gathering of club women at Bronxville, N. Y.

That is a swanky suburb of New York City, inhabited largely by those who have plenty of this world's goods. So it was an appropriate location for this "equal rights" talk.

Perhaps, we should remind our readers that the National Woman's party is a pestiferous lobbying organization financed by wealthy women who are out of touch with the problems of their sisters who work for a living.

Many of the highest legal authorities in the land declare the misnamed Equal Rights Amendment would wipe out all laws passed for the protection of working women, and would throw the

whole subject into the courts for years of expensive and obstructive litigation.

That suits the National Association of Manufacturers. In fact, the National Woman's party is a sort of ladies' auxiliary to that anti-union group.

Those who believe working women should be protected will continue to oppose the amendment. We don't think Miss Pollitzer's prophecy will be realized, but the foes of the vicious proposal must be on the alert.—Labor.

FORESIGHT

Fifty years before the atomic bomb, Leo Tolstoy predicted:

"If the arrangement of a society is bad and a small number of people have power over the majority and oppress it, every victory over nature will inevitably serve only to increase that power and that oppression."

Low is the greatest thing God can give us, and it is the greatest thing we can give God.—Jeremy Taylor.

GOOD-BYE, LITTLE MERCHANT!

On July 1, big business got its wish. The OPA was drowned in a flood of propaganda released by the organized industries of America. The surge of prices upward began almost instantly. No legislation Congress has enacted, or that the National Association of Manufacturers will let it enact, can halt the steady spiraling in the cost of living.

A lot of foolish little merchants jumped up and down with joy when Congress passed the phony price control bill that killed OPA regardless of a presidential veto.

They chanted with ecstasy that they were free from price control. They thought they could roll in the money trough with the big boys.

But they found out differently. That money trough is off limits for all but the captains of industry who financed the long and costly campaign to kill the OPA.

The little groceries and meat markets and other shops run by rugged individuals have discovered that they are not free from price control, as they imagined. They merely substituted private control for federal control.

The big industries are raising prices to the little merchants who, in turn, are raising their prices to the public. But the little merchants take all the heat. It is to them that the indignant public makes its complaints.

The little merchant has been maneuvered into the position where he must skimp his profits to keep his customers. He isn't as happy as he was.

He shouldn't be. He is on the way out. When the public is no longer willing or able to pay the inflated prices, it is the little merchant who will go bankrupt.

He will be replaced by agents of the big industries that fix prices. The big industries will then control the retail outlets of their products as well as the wholesale. Every time a product is moved, it will bring them an added profit.

Already the monopolies are cutting the ground out from under the foolish little corner grocer who thought he was a big shot. They are underselling him and letting him sweat it out with his angry customers.

He thought he was being "regulated" by the OPA. That was what the big industries told him to think. He swallowed their smooth words and applauded when his Congress left him helpless.

Now he has economic indigestion. He is finding out what regimentation really is. It is not the "regimentation" of the OPA that protected his profits while it protected his customers' prices.

It is the ruthless regimentation of extermination, practiced by monopolies that will tolerate no competition. They are hungry for the profits denied them by the government during the war. They want all the public has saved, and all it earns. And it looks as though they were about to get it.

Good-bye, little merchant. We have "free enterprise" now.—The International Teamster.

NAM REDUCES WAGES BY RAISING PRICES

Throughout the war and the peace that followed, the National Association of Manufacturers has done all it could to wreck price control, to secure unwarranted increases, and to keep wages and buying power at the lowest level possible.

What the big trusts would really like to do is cut hourly wages to the bone notwithstanding the fact that surveys indicate that take-home pay has already shown a sharp decline. The strength of organized labor is such, however, that such a direct attack on workers' incomes would have failed miserably.

The alternative attack against the administration's price line was conceived by NAM strategists as accomplishing the same result of robbing the workers' pay envelopes in a less obvious manner.—Colorado Labor Advocate.

UNDERSTAND?

Diner—You charged me twice as much for this steak as you used to!

Waiter—I have to. The price of beef has gone up.

Diner—Yes, but the steak is half as big as it used to be.

Waiter—Of course. That's the scarcity of beef.

Why Miners Should Care

Even if John L. Lewis were as bad as the commercial press of the nation pictures him to be, we would still feel like thanking him for one thought-provoking passage that has come out of the recent coal controversy.

Reminded that people in New York City would freeze unless coal was mined, one miner replied, "Why should we care? Does New York care if we get low wages or get killed...?"

That passage of words may have occurred. Or it may be the figment of some reporter's imagination. But it is worth thinking about because it expresses the attitude, not only of the miners and the people of New York City, but of workers of all trades and people everywhere.

Why should anybody care about the other fellow? That's the attitude that capitalism develops in the minds of people. "We'll get all we can—FOR OURSELVES—and let the other fellow pay the bills."

We wish every worker in the land would consider the implications of that attitude. What will it profit anybody if everybody gets higher wages—at the expense of everybody else? Nobody will be any better off. Under the capitalist private-profit system the only way to get more is to take it from some other worker. That will be so as long as there are private owners to take a profit from the labor of workers.

Our purpose in making the above assertion is not to persuade workers to desist in their efforts to get more of the good things of life. We believe that workers are entitled to ALL that their labor produces. But we also believe that workers must use a better method to get that to which they have a natural right.

The method we suggest is to make the industries the property of all the people and produce wealth for use instead of for profit. Instead of merely striking for more money wages, workers should vote to end the wage system altogether.

When the economy becomes social property and when the profit system is outlawed, then the people in New York's offices and the people in Pennsylvania's mines will care about each other, because then they will have a common interest in the achievement of a good life for every useful worker.—Reading Labor Advocate.

What Can Lewis Do Now?

John L. Lewis vainly attempted to make his back-to-work order sound like a strategic retreat; it was, in fact unconditional surrender. Sure of his own strength, contemptuous of the administration, Lewis challenged the government and found himself maneuvered into fighting on the issue of the sovereignty of the state. That is an indefensible position for any sectional group, and defeat became inevitable unless the president lost his nerve. He didn't; on the contrary, having gained the initiative in the court phase of the struggle, the administration indicated its readiness to counterattack at all points. And, despite bitter criticism by labor of the use of the injunction, Mr. Truman appeared to have most of public opinion behind him. What can Lewis do now? He has set March 31 as the day for renewal of the struggle, but unless the courts uphold his claim of the right to terminate unilaterally the contract between the United Mine Workers and the government, his position they will be weaker, not stronger. His one hope is to negotiate an agreement with the operators, but they will not prove easier to deal with than before the strike and may well stall in view of the prospect of stringent anti-labor legislation in the next session of Congress. Lewis, in fact, has committed the classic blunder of dictators: through overconfidence he has exposed himself to a concentration of superior forces and suffered a defeat which may prove disastrous not only to the miners but to all labor.—The Nation.

Who Profits From Imperialism?

Some unusually frank statements were made at a "forum" conducted by the "Herald-Tribune" in New York. Richard H. S. Crossman, a Labor member of the British Parliament, said:

"We British, like the Portuguese, Spanish, Dutch and French, grew great by conquering continents for the white man."

"We grew rich by taking the land of backward peoples and using the dispossessed owners as cheap labor. Historically, every Western democracy is grounded on pillage and exploitation."

Then Crossman made a statement which LABOR frankly challenges: "It is not only the capitalist but also the working class who benefit from the profits of empire."

If that is so, why have the British "working classes" always been so wretchedly poor—much worse off than the workers of the United States, which has never had much of a colonial empire?

In the opinion of this paper, it seems clear that the profits of empire have gone, and will continue to go, to a comparatively few rich and powerful men.—LABOR.

Foreign Demand for Silver Grows Greater

Commenting on the silver supply of the world, The Economist, widely quoted financial paper of London, England, predicts a long time shortage of silver. The demand for the white metal from foreign countries was never greater. The 410 million ounces the United States has lent-leased to six foreign nations was only a drop in the bucket toward meeting the demand. England has even abolished her silver coin in an effort to get enough remelt silver to pay the loan, and in India silver is selling on the open market for \$1.20 an ounce.

In all countries where compilations are made of industrial consumption of silver, figures have been rising steadily during the war years and the intake of silver for the arts and industry was at a high record in 1945. In that year the United States absorbed for these purposes the staggering amount of 140 million ounces, Britain used 15 million ounces, Mexico 6½ million ounces, and Canada 6 million ounces.

These figures were swamped, however, by the absorption of the eastern drain for silver—an absorption which defies exact statistical measurements because so much of the silver went into hoards in India; for example, was coin which disappeared from circulation.

The United States contributed to some extent to the satisfaction of this hoarding demand for silver on special lend-lease terms to India and Saudi Arabia.

Do good with what thou hast, or it will do thee no good.—William Penn.

MONOPOLY BOOSTS BUILDING COSTS

One reason for the high-cost of construction—and the resulting shortage of houses—is illustrated by two new Federal Trade Commission "complaints."

One charges that nine New England brick manufacturers "fix" prices and suppress competition. The other makes a similar charge against five Ohio manufacturers of "glazed facing tile."

In each case, the association divided the country into "zones," and fixed "identical prices" in each zone.

In other words, no matter where a brick or tile buyer is located, he will pay the same price, whether he buys from one manufacturer or another. Under such a system, of course, the prices are fixed exorbitantly high. That is the purpose of the system.

This brick and tile "zone" system is much like the "basing point" system which has long been used by the steel, cement, and other big building material industries.

For about 25 years, the F. T. C. has been trying to smash those "basing point" systems, but so far without success.—Labor.

JUST CAREFUL

The mule was trying the old farmer's patience. Repeatedly, the long-eared animal would start cautiously, take a few steps, and then stop.

A passerby paused to watch the slow process.

"Looks to me," he said, "as if that mule is balky."

The farmer shook his head.

"No, he's a fus-class mule," he replied. "But he's so afraid I'll say, 'Whoa,' an' he won't hear me, that he stops ev'ry now and then to listen."